

ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาโทบริหารศึกษาด้าน วิชาเอกการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2543

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขา วิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากักดี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ มะโน คำบำรุง)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากักดี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ มะโน คำบำรุง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล)

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย ทักษิณ

.....ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากักดี ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ มะโน คำบำรุง กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อาคม วัชโรสง อาจารย์ ดร.พรทิพย์ เสมากักดี อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน อาจารย์อนันต์ ประศาสน์กุล รองศาสตราจารย์ ชีรวัฒน์ นิจนตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศึกษาสิขน์ มณีพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศศิธร นันทยานนท์ และท่านที่ไม่ได้กล่าวถึง ณ ที่นี้ ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ประสบการณ์ ให้การดำเนินงานได้สำเร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ขัตติยาสุวรรณ อาจารย์ ชาตรี สกฤษณูมา อาจารย์ ไพบุลย์ รอบคอบ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกระบี่ ที่อนุญาตให้ใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกระบี่ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน และครูอาจารย์ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ตลอดจนนักเรียนที่ได้ให้ความร่วมมือในการ ทดลองและตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ บำเพ็ญ สวัสดิ์ ที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนด้วยดีตลอดมา รวมทั้งนิสิตปริญญาโท ภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยทักษิณ/สถาบันราชภัฏภูเก็ต รุ่น 17 /2541 ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จลุล่วง

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาแต่ บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ประดิษฐ์ สวัสดิ์

สารบัญ

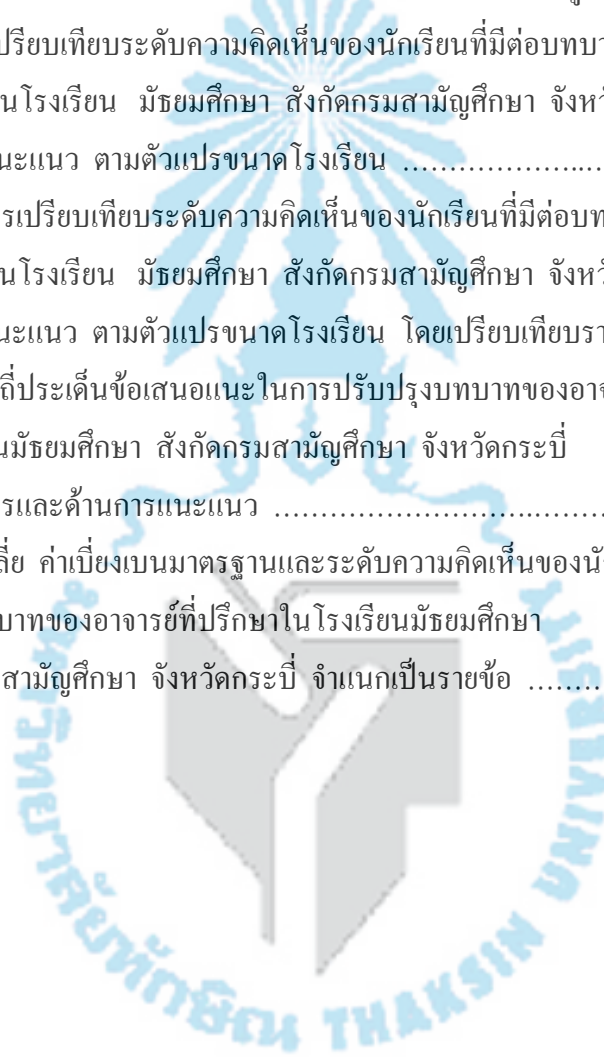
บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	7
บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา	9
ด้านวิชาการ	14
ด้านการแนะแนว	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
งานวิจัยภายในประเทศ	20
งานวิจัยต่างประเทศ	24
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	25
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	25
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	28
วิธีสร้างเครื่องมือ	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล	29
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	29
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	30
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	31
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	31

บทที่	หน้า
ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	31
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	47
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	47
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
อภิปรายผล	50
ข้อเสนอแนะ	56
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	56
บรรณานุกรม	57
ภาคผนวก	65
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	66
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	71
ภาคผนวก ค ตาราง 16	82
บทคัดย่อ	85
ประวัติย่อของผู้วิจัย	90

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน	25
2. แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน	26
3. แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามโรงเรียน	27
4. แสดงข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม.....	33
5. แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตัวแปรเพศ และขนาดโรงเรียน	34
6. แสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ โดยภาพรวม และรายด้าน.....	35
7. แสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรเพศ	36
8. แสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน.....	37
9. แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ จำแนกตามตัวแปรเพศ	38
10. แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ในภาพรวมตามตัวแปรขนาดโรงเรียน	39
11. แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ ที่ปรึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ในภาพรวมตามตัวแปรขนาดโรงเรียน โดยเปรียบเทียบรายคู่	40
12. แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ ที่ปรึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านวิชาการ ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน	41

13. แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ ที่ปรึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านวิชาการ ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน โดยเปรียบเทียบรายคู่	42
14. แสดงการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ ที่ปรึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านการแนะแนว ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน	43
15. แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ ที่ปรึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านการแนะแนว ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน โดยเปรียบเทียบรายคู่	44
16. แสดงความถี่ประเด็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านวิชาการและด้านการแนะแนว	45
17. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ จำแนกเป็นรายข้อ	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม และคุณภาพของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพเมื่อบ้านเมืองประกอบด้วยพลเมืองดีที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำได้สะดวกราบรื่นได้อย่างรวดเร็ว (พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. 2520 : 136) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535 มีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาบุคคลในสี่ด้านอย่างสมดุลและกลมกลืนกัน คือ ด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคม ได้แบ่งระดับการศึกษาเป็นสี่ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็นสองตอน คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่อจากระดับประถมศึกษา ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความต้องการ ความสนใจและความถนัดของตนเอง ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีความสามารถในการประกอบกิจการและอาชีพตามควรแก่วัย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือเพื่อได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม ที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจการและอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข เช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2544) ที่มุ่งเน้นความสำคัญของการพัฒนาคน ด้วยเหตุผลที่ว่าคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทั้งปวง การพัฒนาคนเป็นการพัฒนาทั้งคุณภาพและสมรรถนะของคน ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน สังคมและประเทศชาติ (ธีระพล อรุณะกสิกรและคนอื่นๆ 2540 : 34) ปัจจุบันสังคมทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ทัวโลกสามารถติดต่อกันได้อย่างรวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยี ต้องสัมพันธและพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น การแข่งขันจะสูงขึ้น เกิดค่านิยมใหม่ ประเทศไทยจะแข่งขันกับต่างประเทศได้นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากร

สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคม ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดวิทยาการและวัฒนธรรม ให้สมาชิกของสังคมให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ เป็นผู้สามารถครองตน

ครองคนและครองงาน และเป็นกำลังสำคัญในการแก้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น หลายท่านเรียกหน้าที่นี้ว่าเป็นหน้าที่ของการพัฒนากำลังคนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญรุ่งเรือง (สายหยุด จำปาทอง, 2531 : 1)

การมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาระดับกลางนอกเกณฑ์บังคับซึ่งผู้เรียนเป็นเด็กวัยรุ่น เป็นวัยที่เป็นทั้งเด็กและผู้ใหญ่อยู่ในคนเดียวกัน เป็นการศึกษาในระดับสุดท้ายที่อยู่ในการควบคุม เพราะหลังจากนั้นเขาต้องออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งเปลี่ยนระบบการควบคุมดูแล (รุ่งทิวา จักรกร. 2526 : 2-3) การศึกษาจะได้ผลบรรลุตามจุดมุ่งหมายนั้นจะต้องอาศัยการดูแลเอาใจใส่ การอบรมสั่งสอนและแนะแนวทางจากครูอาจารย์เป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการเรียน ความประพฤติ และการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้เพราะสภาพการเรียนการสอนและสภาพของสังคมปัจจุบันมีความซับซ้อนและมีปัญหามากขึ้น ประกอบกับนักเรียนแต่ละคนมาจากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ความสามารถและวิธีการเรียนตลอดจนมีปัญหาต่างกัน หลักสูตร ระเบียบ วิธีการในการเรียนการสอนยุ่งยากซับซ้อนกว่าในระดับประถมที่เคยเรียนมา นักเรียนจะต้องเปลี่ยนห้องเรียน เปลี่ยนอาจารย์ผู้สอนอยู่ตลอดเวลา โอกาสที่จะใกล้ชิดกับอาจารย์มีน้อยลง และหลักสูตรยังได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนวิชาตามที่ตนถนัดและสนใจ ซึ่งนักเรียนบางคนไม่เข้าใจและไม่ทราบมาก่อนทำให้เกิดความสับสนและเกิดปัญหาตามมา เช่น เลือกวิชาเรียนไม่ถูก หรือเลือกวิชาเรียนตามเพื่อนต่างๆ ที่ตนไม่ถนัด เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่ชอบวิชาที่เรียน มีปัญหากับอาจารย์ผู้สอน นอกจากปัญหาด้านการเรียนแล้วยังมีปัญหาด้านอื่นๆ อีก เช่น ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการเรียน ปัญหาเรื่องสุขภาพ เรื่องที่อยู่อาศัยไม่สะดวกสบาย สภาพแวดล้อมไม่ดี เข้ากับเพื่อนไม่ได้ และที่สำคัญคือปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติ ถูกชักชวนให้หลงผิด ทั้งนี้เนื่องจากยังไม่เป็นผู้ใหญ่พอ บางครั้งการตัดสินใจต่างๆ อาจใช้อารมณ์ หรือทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดเหตุผลในการพิจารณา อาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เพิ่มขึ้น เช่น ปัญหาขาดสติ ปัญหากเกี่ยวกับเรื่องเพศ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเหล่านี้ถ้าครูอาจารย์ช่วยกันเอาใจใส่สอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิดก็จะสามารถช่วยแก้ปัญหาได้

สำหรับจังหวัดกระบี่ซึ่งขาดอัตราากำลังครู 34.09 เปอร์เซนต์(สามัญศึกษากระบี่, 2542 : 2) ประสบปัญหาด้านวิชาการดังนี้ คือ ขาดแคลนครูสายสามัญ บุคลากรขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การจัดการเรียนการสอนไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร(โรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์, 2542 : 1) ไม่สามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพทางวิชาการให้หลากหลายตามความต้องการของนักเรียน การใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาไม่ประสบผลสำเร็จ (โรงเรียนคลองพนสฤษฎ์พิทยา, 2542 : 3) นักเรียนไม่กระตือรือร้นที่จะเรียนต่อ ผลการเรียนด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ต่ำ นักเรียนขาดทักษะในการทดลอง ขาดการทำงานเป็นกลุ่ม ไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้ภาษาต่างประเทศได้น้อย สนใจวิชาชีพน้อย ครูอาจารย์มีการพัฒนาความรู้น้อย ขาดทักษะในการจัด

กระบวนการเรียนการสอน สนใจการทำผลงานด้านวิชาการน้อย ไม่มีแผนปฏิบัติงาน (โรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์. 2542 : 11-15) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ นักเรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ส่งเสริมนักเรียนด้านดนตรีศิลปะไม่จริงจัง นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 น้อย และนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่ำกว่าเป้าหมาย นักเรียน และผู้ปกครองให้ความสำคัญด้านอาชีพน้อย (โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์. 2541 : 4-6)

ด้านการแนะแนวของจังหวัดกระบี่ยังไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ดังต่อไปนี้ คือ นักเรียนมีพฤติกรรมและค่านิยมที่ไม่เหมาะสม กระทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน (โรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์. 2542 : 1) นักเรียนสนใจข่าวสารด้านการบันเทิงมากกว่าด้านอื่น ขาดความรับผิดชอบ สนใจวิชาชีพน้อย ไม่สนใจการหารายได้ระหว่างเรียน ไม่มีความกล้าหาญและไม่อดทน ไม่สนใจการออกกำลังกาย สภาพการแต่งกายไม่เอื้ออำนวยให้นักเรียนหญิงออกกำลังกาย นักเรียนใช้บทบาทในกระบวนการประชาธิปไตยน้อย ความร่วมมือระหว่างครูกับชุมชนมีน้อย หัวหน้างานมีบทบาทในการนิเทศน้อย ไม่มีแผนปฏิบัติงาน (โรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์. 2542 : 11-15) นักเรียนมีความคิดเกี่ยวกับการแต่งกายผิดระเบียบ 404 คน(19.9%) มาโรงเรียนสายไม่มาพบครูตามนัดหมาย สูบบุหรี่ (โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์. ภาคเรียนที่ 1/2541) นักเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกระบี่ จำนวน 17 โรงเรียน ประมาณนักเรียนทั้งสิ้น 17,434 คน ดิถยาบ้า 49 คน เสพกัญชา 10 คน ใช้สารระเหย 19 คน สูบบุหรี่ 586 คน ดื่มสุรา 41 คน (สามัญศึกษาจังหวัดกระบี่. 2541) นักเรียนไม่ได้ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มความสามารถ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม นักเรียนและผู้ปกครองให้ความสำคัญด้านอาชีพน้อย (โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์. 2541 : 4-6)

ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะไม่เกิดขึ้น หรือลดน้อยลงถ้ามีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้ความสนใจเอาใจใส่และให้การช่วยเหลือนักเรียนด้านวิชาการอยู่ตลอดเวลา คอยตักเตือนแนะแนวทางในการแก้ปัญหาให้แก่นักเรียนและชักนำไปในทางที่ดีงามเป็นประโยชน์ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนเพื่อปรับปรุงวิธีการแก้ปัญหาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีโอกาสใกล้ชิดกับนักเรียนมากกว่าอาจารย์อื่น ๆ จึงเป็นผู้รู้เรื่องต่าง ๆ เป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิด ตลอดจนความประพฤติของนักเรียน ถ้าอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถวางตัวได้เหมาะสมและปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี ก็จะเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่นักเรียน จะเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดหมายของการศึกษาและเป็นการช่วยสร้างสรรค์ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า

ผู้วิจัยในฐานะผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ซึ่งรับผิดชอบในการจัดอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่ายังมีปัญหาเกิดขึ้นกับนักเรียนหรือนักเรียนประพฤตินิสัยของโรงเรียนบ่อยครั้ง จึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ เพื่อนำผลการวิจัยเสนอต่อผู้บริหารเป็นแนวทางในการพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรเพศและขนาดโรงเรียน
3. เพื่อทราบข้อเสนอแนะของนักเรียน เกี่ยวกับการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและวางแผนปรับปรุงพัฒนาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา
 - การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ (กรมสามัญ. 2535 : 30-33) ใน 2 ด้านคือ
 - 1.1 ด้านวิชาการ
 - 1.2 ด้านการแนะแนว

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกระบี่ ชั้นมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 17,296 คน (สามัญศึกษาจังหวัดกระบี่. 2542 : 31) การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามตัวแปรเพศ และขนาดโรงเรียน แล้วสุ่มตามสัดส่วนของประชากรแต่ละกลุ่มย่อย (proportional sampling) โดยใช้สัดส่วนร้อยละ 4.8 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 830 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1. ตัวแปรอิสระ มี 2 ตัว คือ

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2. เพศหญิง

3.1.2. ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

3.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ 2 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านวิชาการ

3.2.2 ด้านการแนะแนว

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน

2. นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ เป็นบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ เป็นผู้กำหนด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542
2. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งของบุคคลที่โรงเรียนแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ดูแลนักเรียนในกลุ่มที่รับผิดชอบให้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา ส่วนตัว และสังคม โดยรูปแบบพฤติกรรมนั้นเป็นที่รู้และเข้าใจกันระหว่างบุคคลที่ดำรงตำแหน่งและบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียนในด้านการวางแผนการเรียนตลอดหลักสูตร แนะนำแหล่งวิทยาการ ระเบียบ ข้อบังคับ การเลือกแผนการเรียนและการประเมินผล
4. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการแนะแนว หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการแนะนำบริการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้นักเรียนทราบ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันกับผู้เรียน การให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหาส่วนตัว และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียน โรงเรียน และชุมชน
5. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 1 – 1,499 คน
6. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 1,500 - 2,499 คน
7. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวน 2,500 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้กล่าวถึง การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและในต่างประเทศ ตามลำดับดังนี้

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

มัธยมศึกษา หมายถึง การศึกษาระหว่างประถมศึกษากับอุดมศึกษา (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 628) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชนและแบ่งออกเป็นสองตอน คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาคุณธรรม ความรู้ความสามารถ ความสนใจด้านวิชาการและวิชาชีพ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาตามความถนัดและความสนใจ การประกอบกิจการงานและอาชีพที่ตนถนัดทั้งอาชีพอิสระและรับจ้าง รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 12-13) การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ การดำเนินงานจัดการศึกษาในโรงเรียนในทุกๆระดับ ให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กิติมา ปรีดีดิถก. 2532) กรมสามัญศึกษา (2539 : 3-9) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานว่ามีเจ็ดหมวด คือ การบริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริการ โรงเรียนกับชุมชน และการบริหาร อาคารสถานที่ (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ 2536 : 29) ได้เขียนหน้าที่หลักของการบริหารโรงเรียนไว้หกประการดังนี้ การวางแผนจัดโครงการและกิจกรรมในโรงเรียน การอำนวยความสะดวกดำเนินงาน การกำหนดนโยบายการศึกษาของโรงเรียน การประสานกิจกรรมการบริหาร และการนิเทศภายในโรงเรียน การแสดงความเป็นผู้นำภายในโรงเรียนตามที่เห็นจำเป็น การประเมินผลการสอนของครู อาจารย์ และโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน การเก็บบันทึกและรายงานผล (พนัส หันนาคินทร์ 2529 : 9) ได้บันทึกไว้ว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาต้องจัดกระทำในสามงาน คือ งานด้านวิชาการซึ่งเกี่ยวกับครู นักเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การจัดหาเครื่องอุปกรณ์การสอน และเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดบุคลากรด้านการสอน งานด้านธุรการ ได้แก่ การเงิน การติดต่อกับองค์กรภายนอก อาคารสถานที่ การบริการต่างๆ การปกครอง

และความควบคุมบุคลากรที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน งานด้านกิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย การควบคุม ความประพฤติ ระเบียบวินัยของนักเรียน การแนะแนว การจัดหาทุนการจัดกิจกรรมนักเรียน การบริการ อาหารกลางวัน การบริการด้านสุขภาพ การรักษาความปลอดภัย สุชาติ สิงห์จันทร์ (2534 : 8) ได้แสดง ความคิดเห็นไว้ว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีด้วยกันหกงาน ได้แก่ งานการบริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริการและงานโรงเรียนกับชุมชน สำหรับงานปกครอง นักเรียนนั้นแบ่งไปถึง การพัฒนานักเรียนให้มีระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรมและการแก้ไข พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน กรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. : 1-43) ได้กำหนดงานบริหารโรงเรียน มัธยมศึกษาครอบคลุมงานหลักหกประการ คือ งานวิชาการ งานธุรการ งานปกครองนักเรียน งานบริการ งานโรงเรียนกับชุมชนและงานบริหารงานทั่วไป นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ปฏิบัติราชการตามที่กรมสามัญได้มอบหมายให้ ทั้งในด้านบริหารโรงเรียน และรับผิดชอบงานราชการของส่วนราชการนั้นๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการครูและลูกจ้าง ของโรงเรียน นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่กระทรวง กรม จังหวัดมอบหมาย ได้เป็น ครั้งคราวอีกด้วย เป็นผู้รับผิดชอบการเรียนการสอน การอบรมสร้างสรรค้พฤติกรรมอันดีงามที่พึง ประสงค์และการเลือกอาชีพในอนาคตของเยาวชนในโรงเรียน เป็นผู้จัดให้มีการศึกษาข้อมูลเพื่อ กำหนดแนวทางการปฏิบัติ กำหนดกรอบแผนงาน กำหนดผู้รับผิดชอบงานตามนโยบาย ติดตาม ผลงาน แก้ปัญหาพัฒนางาน สร้างขวัญและกำลังใจ ยกย่องเชิดชูและประเมินผล เพื่อพัฒนา ประชาสัมพันธ์และรายงานสู่ประชาชน จังหวัด กรม กระทรวง เป็นผู้สร้างสัมพันธ์ภาพ อันดีและช่วยแก้ปัญหาให้แก่ชุมชน ซึ่งประกอบด้วย บ้าน วัด โรงเรียน เบนท์และโครเนนเบิร์ก (Bent and Kronenberg, 1985 : 53 : อ้างอิงจาก โสภาค วิริโยธิน, 2536) ได้จำแนกภาระหน้าที่ที่ สำคัญของการมัธยมศึกษาไว้หกประการ คือ หน้าที่ในการปรับตัว (adaptive function) ได้แก่หน้าที่ ในการอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีความรู้และความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และการปรับตัวให้เข้ากับ สภาพแวดล้อมซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หน้าที่ในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม (integration function) มีหน้าที่ในการสร้างความนึกคิดในการร่วมมือร่วมใจกัน สามารถทำงานร่วมกันได้ รวมไปถึงการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนภายในชาติ หน้าที่ในการส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง (differentiating function) ได้แก่การปลูกฝังให้แต่ละคนมีการพัฒนาไปในด้านที่ตนเองถนัดและมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดเห็นของตนเอง มีหน้าที่ในการปลูกฝังความคิดแบบประชาธิปไตย (democratizing function) ให้การศึกษาอบรมเด็กให้มีความคิดแบบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง หน้าที่ ในการเตรียมเด็กเพื่อการศึกษาในระดับสูงขึ้น (preparing for future study) เพื่อเป็นการปูพื้นฐาน ด้านความพร้อมและความรู้สึก สำหรับการศึกษาคือในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น หน้าที่ในการสำรวจ ตัวเอง (exploration) โรงเรียนต้องช่วยให้ผู้เรียนมีความคิด รู้ถึงความถนัดและความสนใจของตนเอง

เซอร์จิ โอวานนีและคนอื่นๆ (Sergiovanni and others. 1987 : 59-68; อ้างอิง จากสมหมาย หนูเจริญ. 2535) ได้นิยามหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนไว้สี่ประการ คือ หน้าที่ในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก (external adaptation) หน้าที่เสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคมของโรงเรียน (maintaining internal integration) หน้าที่คงรูปไว้ซึ่งรูปแบบของวัฒนธรรม (cultural patterns) หน้าที่ทำให้เป้าหมายของโรงเรียนบรรลุผล (goal attainment) โรงเรียนมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การสร้างผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี เตรียมเยาวชนของชาติไว้ให้มีความรู้และช่วยตนเองได้ เป้าหมายของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนจะต้องทำให้สำเร็จ

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ปฏิบัติกันในปัจจุบันมีเจตงาน ได้แก่ การบริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริการ โรงเรียนกับชุมชนและการบริหารอาคารสถานที่ เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ควบคู่กับคุณธรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาตามความถนัดและความสนใจทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงเป็นพลเมืองดี ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

คำว่า อาจารย์ที่ปรึกษา มีหนังสือหลายเล่มใช้คำภาษาอังกฤษที่มีความหมายว่า อาจารย์ที่ปรึกษาไว้หลายคำ เช่น student advisor, academic advisor, advisor, mentor เป็นต้น สุมณ อมรวิวัฒน์ (2518 : 119) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษา คือ บุคคลที่มีประสบการณ์และมีความสามารถที่จะช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นิสิตเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการเรียน ในศาสตร์สาขาหนึ่งๆ เป็นผู้ให้ข้อเท็จจริงให้คำแนะนำ ช่วยเหลือแนะแนวทางในการแก้ปัญหาส่วนตัวของนิสิต และในบางครั้งก็ช่วยเหลือนักศึกษาในด้านของสวัสดิการเท่าที่จะทำได้ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตได้มีโอกาสเล่าเรียนไปจนสุดความสามารถของเขา สุจริต เพียรชอบ และวรศักดิ์ เพียรชอบ (2523 : 12) ให้คำจำกัดความของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาคือ อาจารย์ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำและช่วยเหลือนิสิตนักศึกษา ในด้านการศึกษา สวัสดิการ การพัฒนานิสิต นักศึกษาด้านวิชาชีพและปัญหาส่วนตัว ตลอดจนการรับผิดชอบในด้านการลงทะเบียนเรียนวิชาต่างๆ

ระเบียบสภาการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการสำหรับบุคลากรประจำการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2530 ให้ความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษาหรือ mentor ไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่วิทยาลัยครูแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาคูแลสนับสนุนทางด้านวิชาการ วิธีการเรียน ควบคุมโปรแกรมการเรียน และให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียน คำว่า mentor เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่า advisor หรือ counselor เพราะมีความหมายผูกพัน เกี่ยวข้องและมีภาระที่ต้องทำ

มากกว่า mentor มีความหมายมากกว่าผู้สอนหรือครู กล่าวคือ เป็นทั้งผู้สอนและเพื่อนในขณะเดียวกัน (คุรุปริทัศน์. 2529 : 60) รวมทั้งเป็นการเน้นถึงความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และความกระตือรือร้นมากกว่า mentor คือ อาจารย์ที่ปรึกษาที่นักเรียนไว้ใจมีความสามารถในการ อบรมสั่งสอนนักศึกษา เป็นผู้ฉลาดรอบรู้ในการให้คำแนะนำ ปรึกษาประครองนักศึกษาให้สามารถศึกษาเล่าเรียนตามความต้องการของตนเองได้ (กรมการศึกษาค้นคว้า. 2530 : 16-17) ผู้ที่เสนอใช้คำว่า mentor เรียกแทน อาจารย์ผู้ซึ่งวิทยาลัยแต่งตั้งให้เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำนักศึกษาประจำกลุ่มเรียน คือ ดร.สุนทร บำเรอราช เมื่อครั้งที่ ดร.วิชัย แข่งขัน ได้รับมอบหมายงานอาจารย์ที่ปรึกษา ก็ได้้นำคำว่า mentor เข้าหารือกับคณะกรรมการคณะทำงานอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งคณะกรรมการ กศ.บป. เห็นด้วยว่า mentor เป็นคำที่เหมาะสมที่สุด เพราะคำว่า mentor หมายความว่า ที่ปรึกษาที่คอย ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ประสบความสำเร็จอย่างสูงสุด และเป็นที่ปรึกษาที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ อย่างจริงจัง แม้ข้อบังคับสภาการศึกษาว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ จะใช้คำว่า อาจารย์ที่ปรึกษา แต่เป็นที่เข้าใจกันในกรมการศึกษาค้นคว้า อาจารย์ที่ปรึกษานั้นหมายถึง อาจารย์ผู้คู่คิด และมีความหมายแตกต่างไปจากอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่เคยใช้มาก่อน (กรมการศึกษาค้นคว้า. 2530 : 83)

การให้คำปรึกษาแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษานั้นมีความสำคัญต่อความสำเร็จของนักศึกษา โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา พรชูลี อาชาวอรุณ (2525 : 46) กล่าวว่า ในปัจจุบันหลักการบริหารได้มีการเปลี่ยนแปลงปรัชญาเบื้องต้น จากการควบคุมดูแลนิสิตนักศึกษา มาเป็นการให้บริการ การให้คำปรึกษาและแนะนำจึงนับเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของบุคลากรในระดับอุดมศึกษาซึ่งวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาและแนะนำในระดับอุดมศึกษาคือเพื่อช่วยนิสิตนักศึกษาในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการประกอบอาชีพ การเลือกโปรแกรมการศึกษา ช่วยส่งเสริมทักษะทางการศึกษาและการเข้าสังคม ช่วยให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจตนเองและยอมรับตนเองเป็นที่พึ่งพาของของนิสิตนักศึกษาในยามที่มีปัญหา ตรงกับบุญเทียม ศิริปัญญา (2537 : 22) ที่มีแนวคิดว่าการให้คำปรึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นมีหลักการเพื่อช่วยนิสิตนักศึกษา โดยการให้คำแนะนำทางวิชาการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ การบริการและสวัสดิการ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้นอกจากจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจและยอมรับตนเอง สามารถปรับตัวได้ดีทั้งในด้านการศึกษา ส่วนตัวและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้คำปรึกษาจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจและมีเป้าหมายชัดเจนที่จะสามารถตัดสินใจเลือกวิชาเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและอาชีพ ตลอดจนสร้างเสริมทักษะในการเรียน การเข้าสังคม การตัดสินใจ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และช่วยแก้ปัญหาทางด้านอารมณ์ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาเกิดการพัฒนาอย่างสูงสุดในทุกๆ ด้าน

การให้คำปรึกษาและแนะแนวทางในการวางแผนการศึกษา โดยเฉพาะการทำให้นักศึกษาเข้าใจและมีเป้าหมายชัดเจนที่จะสามารถตัดสินใจเลือกวิชาเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและอาชีพ การพัฒนาบุคลิกภาพ การปรับตัว การวางแผนชีวิตและการเลือกอาชีพ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาและมีความสำคัญต่อความสำเร็จของนักศึกษา เป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งของอาจารย์ที่ปรึกษาที่สามารถทำให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

สำเนา ขจรศิลป์ (2530 : 7) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์โดยทั่วไปของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาดังนี้

1. เพื่อให้คำแนะนำทางด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร ลักษณะวิชา การเลือกวิชาเรียน การลงทะเบียนเรียน วิธีการเรียนและการวัดผล ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาสามารถศึกษาได้ตรงกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
2. เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของคณะวิชาและของมหาวิทยาลัย ตลอดจนบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้นักศึกษา
3. เพื่อให้เป็นที่พึ่งของนักศึกษาสำหรับปัญหาและช่วยเหลือนักศึกษาให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้
4. เพื่ออบรมและพัฒนานิสัย ตลอดจนบุคลิกภาพของนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ
5. เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างนักศึกษา คณาจารย์ และมหาวิทยาลัย

เมื่อกล่าวถึงคำว่า บทบาท มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า “บทบาท” ไว้มากมาย ดังที่ โสภาก ชูพิกุลชัยและอรทัย ชื่นมณุษย์ (2515 : 129) ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่าบทบาทไว้ว่า ทุกตำแหน่งหรือชั้นจะถูกสมาชิกในชุมชนคาดหวังไว้ระดับหนึ่งว่า พฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนั้น การจะทำอะไร มีพฤติกรรมอะไร คือบทบาทของแต่ละคนที่อยู่ในตำแหน่งหนึ่งควรจะมีอะไรนั่นเอง บางทีบทบาทอาจครอบคลุมไปในแง่ที่ว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่หรือพันธะของตำแหน่งนั้นๆ คล้ายกับ ภิญโญ สาร (2516 : 304) ที่กล่าวว่า บทบาท หมายถึง ความมุ่งหวัง (expectation) ที่บุคคลอื่นคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์ต่างๆ บทบาทหน้าที่ที่มีควบคู่อยู่กับตำแหน่ง (position) ที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ สอดคล้องกับ สวัสดิ์ สุคนธ์ (2522 : 21) ซึ่งพูดถึงคำว่าบทบาท ว่าหมายถึง พฤติกรรมต่างๆ ที่คนแสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ที่เขาได้รับ และพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น

ย่อมมีความผูกพันต่อความคิด ความเชื่อของผู้ดำรงตำแหน่งเองและความคาดหวังของบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น

ในขณะที่ เดวิส (มยุรี สิงห์ไข่มุกข์. 2526 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Davis. 1962 : 40) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบว่าการที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ต้องมีบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบกำหนดควบคู่ไว้กับตำแหน่งนั้นเสมอ บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้นี้จะต้องเป็นที่รู้และเข้าใจระหว่างบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองและบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำนองเดียวกับที่ พัทยา สายหู (2524 : 47) กล่าวไว้ว่า บทบาทก็คือ การกระทำต่างๆ ตาม “บท” ที่กำหนดไว้ให้ผู้แสดงต้องทำตราบไคที่ยังอยู่ใน “บท” นั้นเปรียบได้เหมือน “บท” ของตัวละครที่กำหนดให้ผู้แสดงในละครเรื่องนั้น ๆ เป็นตัวอะไร มีบทบาทที่จะต้องแสดงอย่างไร โรส (มยุรี สิงห์ไข่มุกข์ 2526 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Rose. 1962 : 23) ได้แสดงความคิดเห็นว่าบทบาทหนึ่งบทบาทใดไม่สามารถจะดำรงอยู่ได้โดยลำพังทุกบทบาทมีส่วนสัมพันธ์กับบทบาทอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ สุพัตรา สุภาพ (2527 : 58) กล่าวถึงบทบาทไว้ชัดเจนว่า บทบาทคือ การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับไอวีย์และโรบิน (นภาพร อมรชัยเจริญ. 2537 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Ivey and Robin. 1966) ที่เสนอว่าบทบาทคือ ชุดของปทัสถาน (norms) หรือความคาดหวัง (expectation) ของพฤติกรรม ถูกกำหนดโดยความหมายของบุคคลอื่น ๆ ที่มีต่อตำแหน่งโดยเฉพาะ สำหรับคณะกรรมการการศึกษาระบบการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏ (2539 : 21) ให้ความหมายของคำว่าบทบาท หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านคุณลักษณะและหน้าที่ความรับผิดชอบที่บุคคลนั้น ๆ ได้รับมอบหมาย

บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ฮอปสกินส์ (Hopskins, 1926 : 25-28) และมุลเลอร์ (Mueller. 1961 : 210) ได้กล่าวถึงบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาไว้คล้ายคลึงกันพอสรุปได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาต้องเป็นผู้รอบรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของหมวดวิชา เทคนิค และแผนการเรียน สามารถแนะนำนักศึกษาในการวางแผนการเรียนและกำหนดเป้าหมายในการเรียนได้ ช่วยเหลือแนะนำนักศึกษาก่อนการลงทะเบียนในการเลือกวิชาเรียนให้ครบหลักสูตร การเพิ่ม-ถอนวิชาเรียนในแต่ละภาคเรียน เอาใจใส่งานวิชาการ ให้คำแนะนำวิธีการเรียนและแก้ไขปัญหาการเรียนของนักศึกษา สนใจ และให้ความอบอุ่นเป็นกันเองกับนักศึกษา เอาใจใส่นักศึกษาในด้านสุขภาพ การเงิน นิสัย และให้นักศึกษามีทัศนคติที่ถูกต้องในสาขาวิชาชีพ สามารถแปลความหมายของข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับนักศึกษาได้ สามารถนำข้อมูลอื่น ๆ มาประกอบการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งในการให้คำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาต้องสามารถช่วยนักศึกษาเข้าใจปัญหา เข้าใจข้อเท็จจริง และเข้าใจว่าเป็นการแลกเปลี่ยนความคิด

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2523 : 1 – 15) กำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา สรุปได้ว่า โดยทั่วไป อาจารย์ที่ปรึกษามีหน้าที่สำคัญสองประการ ประการแรก ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับด้านวิชาการ ในเรื่องการลงทะเบียนวิชาเรียน การเลือกวิชาเอกและการจัดโปรแกรมการศึกษาตลอดหลักสูตร ให้ความเห็นชอบในเรื่องการเลือกวิชาที่จะลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาค การเพิ่มถอนรายวิชาในขอบเขตของระเบียบมหาวิทยาลัย ติดตามผลการเรียนของนิสิตตลอดหลักสูตร เก็บระเบียบและตรวจสอบการเรียนครบหลักสูตรของนิสิตในความดูแล นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ประสานงานกับหัวหน้าวิชาเอกเกี่ยวกับการเปิดสอนรายวิชาต่างๆ ด้วยประการที่สอง ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว โดยเป็นที่พึ่งรับฟังปัญหาต่าง ๆ และช่วยเหลือนิสิตให้สามารถแก้ปัญหาได้ ติดตามและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษา ให้ข้อแนะนำในการปฏิบัติตนซึ่งแนะนำเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระเบียบหรือแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้แก่ นิสิต

ฮาร์ริงตัน (ชัยยุทธ์ เจริญพิพัฒน์สุข. 2527 : 14 – 15 ; อ้างอิงมาจาก Harrington. 1974 : 233 – 235) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่สำคัญ คือ บทบาทในฐานะที่เป็นครู เมื่อนิสิตนักศึกษาเข้ามาศึกษาในวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย มักจะมีปัญหาทางด้านวิชาการและการปรับตัว อาจารย์มักจะช่วยนิสิตนักศึกษาแก้ปัญหาต่างๆ ในชั้นเรียนเป็นประจำอยู่แล้ว บทบาทในฐานะที่เป็นผู้แนะแนว การแนะแนวในระดับวิทยาลัย ส่วนใหญ่จะเป็นการให้คำปรึกษาทางวิชาการและความคับข้องใจต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษา บทบาทในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้หนึ่งในบรรดาคณาจารย์ทั้งหมด อาจารย์ที่ปรึกษาอาจจะได้รับข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาในความรับผิดชอบจากอาจารย์อื่นและตนเองก็เป็นผู้ให้ข้อมูลของนิสิตนักศึกษาแก่อาจารย์อื่นด้วย และบทบาทในฐานะที่เป็นผู้บริหาร ผู้บริหารที่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาด้วยซึ่งตนเองจะทำหน้าที่ทางฝ่ายบริหาร จะเป็นผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ และเสนอข้อคิดเห็นอันจะช่วยให้การบริหารดำเนินไปเป็นอย่างดี โนลส์(พรรณนิภา ธรรมวิรัช. 2527 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1977 : 1651) เสนอแนะว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปนั้นกว้างขวางและแตกต่างกันออกไป แต่หน้าที่โดยทั่วไปก็คือ การสอน การวิจัย การให้บริการสาธารณะ การให้คำปรึกษา (consultation) แก่นิสิตนักศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพให้มีความก้าวหน้า ในขณะที่ เดรสเซล (Dressel. 1974 : 57) กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาว่าจะต้องสนใจนักศึกษาในความรับผิดชอบ ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ แนะนำการเลือกวิชาเรียนของนักศึกษา ต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะช่วยในสิ่งที่นักศึกษาต้องการ ให้คำปรึกษาทางวิชาการได้เป็นอย่างดี และควรได้ศึกษาโปรแกรมการเรียนของนักศึกษาในความรับผิดชอบ เพราะนักศึกษาต้องการคำแนะนำที่ดีเกี่ยวกับการเรียนของนักศึกษาเอง

สรุปได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่โรงเรียนแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้การช่วยเหลือ ดูแลนักเรียนในกลุ่มที่รับผิดชอบให้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา ส่วนตัวและสังคม อาจารย์ที่ปรึกษาต้องดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากเป็นพิเศษสองด้าน คือด้านวิชาการและด้านการแนะแนว

ด้านวิชาการ

งานวิชาการถือเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งอันหนึ่งของการจัดการศึกษา (กิติมา ปริดีดิติก. 2532 : 74) เพราะงานวิชาการนั้นเป่าหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง งานวิชาการเป็นจุดมุ่งหมายหลัก และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 16) อุทัย บุญประเสริฐ และชโลม กิงการวัฒน์ (2528 : 29) ได้แสดงความเห็นว่า ขอบข่ายของงานวิชาการควรประกอบด้วย งานหลักสูตร งานวัดผลและประเมินผลการเรียน งานกิจกรรมเสริมหลักสูตร งานสนับสนุนการเรียนการสอน งานห้องสมุด งานแนะแนว งานโสตทัศนูปกรณ์ งานนิเทศการศึกษา และงานพัฒนาวิชาการ หวน พันธุ์พันธ์ (2528 : 45) จำแนกขอบข่ายของงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมเรื่องหลักสูตร แผนการเรียน การจัดการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีทางการสอนและสื่อการสอน การจัดแบบเรียน ห้องสมุด การวัดผลและประเมินผลการเรียนและการนิเทศการสอน อาจารย์ที่ปรึกษาจึงควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างใกล้ชิดในการให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่ผู้เรียน เพราะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในด้านการเรียนของนักศึกษา ฮอปสกินส์ (Hopskins. 1926 : 25 – 28) และมุลเลอร์ (Mueller. 1961 : 210) ให้แนวคิดที่ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาต้องเป็นผู้รอบรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของหมวดวิชา เทคนิค และแผนการเรียน สามารถแนะนำนักศึกษาในการวางแผนการเรียนและกำหนดเป้าหมายในการเรียนได้ ช่วยเหลือนำนักศึกษาก่อนการลงทะเบียนในการเลือกวิชาเรียนให้ครบตามหลักสูตรและการเพิ่ม-ถอนวิชาเรียนในแต่ละภาคเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2523 : 1 – 15) สรุปไว้ว่า โดยทั่วไป อาจารย์ที่ปรึกษามีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับด้านวิชาการ ในเรื่องลงทะเบียนเรียน การเลือกวิชาเอกและการจัดโปรแกรมการศึกษาตลอดหลักสูตร ให้ความเห็นชอบในเรื่องการเลือกวิชาที่จะลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาค การเพิ่ม และถอนรายวิชาในขอบเขตของระเบียบมหาวิทยาลัย ติดตามผลการเรียนของนิสิตตลอดหลักสูตร เก็บทะเบียนและตรวจสอบการเรียนครบหลักสูตรของนิสิตในความดูแล นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ประสานงานกับหัวหน้าวิชาเอกเกี่ยวกับการเปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ ด้วย เดรสเซล (Dressel. 1974 : 57) กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาว่าจะต้องสนใจนักศึกษาในความรับผิดชอบ ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ แนะนำการเลือกวิชาเรียนของนักศึกษา ต้องมีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะช่วยในสิ่งที่นักศึกษาต้องการ ให้คำปรึกษา

ทางวิชาการได้เป็นอย่างดี และควรได้ศึกษาโปรแกรมการเรียนของนักศึกษาในความรับผิดชอบ เพราะนักศึกษาต้องการคำแนะนำที่ดีเกี่ยวกับการเรียนของนักศึกษาเอง

จากบทบาทด้านวิชาการของอาจารย์ที่ปรึกษาที่กล่าวมา ภัคตรา จันทปัญญาศิลป์ (2519 : 36-39) วิเคราะห์ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร พบว่า ในด้านการเรียนนิสิตได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา วิชาการในระดับน้อย และมีความต้องการที่จะให้อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำทางวิชาการในระดับมาก ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมที่ตนปฏิบัติจริงกับกิจกรรมที่คาดว่าตนควรปฏิบัติในด้านการเรียนว่าได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำนิสิตในระดับปานกลาง และคาดว่าตนควรให้ความช่วยเหลือแนะนำนิสิตในระดับมาก ละออ ชูติกร (2521 : ข - ค) วิจัยเรื่อง บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง งานที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติมากกว่างานอื่น ๆ คือ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษาในเรื่องหลักสูตรและแผนการเรียน การเลือกวิชาเรียนและการลงทะเบียนเรียน วิธีการเรียนและการแก้ปัญหาทางการเรียน การเพิ่ม-ถอนวิชาเรียน หรือการลาพักการศึกษา และการให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาที่เรียนอ่อนให้ปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น

ซอ์ลัดดา ขวัญเมือง (2524 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู ภาคเหนือ พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ในการติดตามผลการเรียนการสอน และแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบในระดับที่มาก ส่วนเรื่องที่ได้ปฏิบัติได้น้อย ได้แก่ การให้คำแนะนำในเรื่องเกณฑ์พิจารณาให้สิทธิ์สอบแต่ละเทอม ในขณะที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงมากในการให้คำแนะนำเรื่องการวัดผล การคิดคะแนนระบบหน่วยกิต อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า เรื่องที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติให้มากที่สุด ได้แก่ การติดตามผลการเรียนและแจ้งผลการเรียน การให้คำแนะนำในเรื่องการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น ชัยยุทธ เจริญพิพัฒน์สุข (2526 : ง-จ) วิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า บทบาทที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติในระดับมาก ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและให้คำปรึกษาเมื่อนิสิตนักศึกษามีปัญหาในด้านการเรียน มนต์ชัย เทียนทอง (2527 : ก-ข) ศึกษาบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีความเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านต่าง ๆ ของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับน้อย เรื่องที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติให้มากที่สุดได้แก่การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการวางแผนการศึกษา การให้คำแนะนำแก่นักศึกษาเมื่อมีปัญหาการศึกษา

พรรณนา มงคลวิทย์ (2528 : จ - ฉ) ศึกษาแนวโน้มของภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู พบว่า ในอนาคตอาจารย์ที่ปรึกษายังคงให้คำแนะนำเรื่องแผนการศึกษา ส่วนปัญหาการให้คำปรึกษาทางวิชาการนั้นเกิดจากการที่อาจารย์ที่ปรึกษาไม่เข้าใจด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ที่เปิดสอนเพิ่มขึ้นนอกจากนี้ยังขาดความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ วรณิ จันทรงค์ (2532 : บทคัดย่อ) วิจัยบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามแนวความคิดของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันในบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการคือ อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีบทบาทในการลงนามอนุญาต ให้นักศึกษาลงทะเบียนรายวิชา และการให้คำปรึกษาด้านการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น นภาพร อมรชัยเจริญ (2537 : 112) พบว่า เรื่องที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพปฏิบัติจริงในระดับน้อย ได้แก่ การให้คำแนะนำและชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการลงทะเบียนเรียน

กรมสามัญศึกษา (2539 : 5) ได้กำหนดการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานวิชาการ และการทำแผนงานวิชาการ
2. การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดกลุ่มการเรียน การจัดตารางสอน การจัดครูเข้าสอนตามตารางสอน การจัดครูสอนแทน และการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานทางวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดทำ การใช้ การปรับปรุงแผนการสอนรายวิชา การจัดหา จัดทำ ใช้ บำรุงรักษา และส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอน
4. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การจัดสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน และการส่งเสริมการวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนประกอบด้วย การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลการเรียน การจัดทำให้มีเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน การดำเนินการเกี่ยวกับหลักฐานการวัดผลและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน
6. การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ ประกอบด้วย การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ และการประเมินผลในด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า งานวิชาการมีขอบข่ายดังนี้ คือ การวางแผนงานวิชาการ ประกอบด้วย งานหลักสูตร งานวัดผลและประเมินผลการเรียน งานกิจกรรมเสริมหลักสูตร งานห้องสมุด งานแนะแนว งานโสตทัศนศึกษา งานนิเทศการศึกษา งานพัฒนางานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนางานและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียน งานทะเบียนนักเรียน การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษาจึงควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างใกล้ชิดในการให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่ผู้เรียนเพราะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในด้านการเรียนของนักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาต้องเป็นผู้รอบรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของหมวดวิชา เทคนิค และแผนการเรียน หลักสูตร ต้องสนใจนักเรียนในความรับผิดชอบ สามารถแนะนำการเลือกวิชาเรียนของนักเรียน ต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะช่วยในสิ่งที่นักเรียนต้องการสามารถให้คำปรึกษาทางวิชาการได้เป็นอย่างดี

ด้านการแนะแนว

วัชรีย์ ชูระคำ (2524 : 2) อธิบายว่า การแนะแนวมีเป้าหมายอยู่ที่การสร้างให้แต่ละบุคคลเข้าใจตนเอง มุ่งการพัฒนาเยาวชนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งให้ผู้รับการแนะแนวสามารถปรับตัวให้เข้ากับความต้องการและปัญหาส่วนตัว ปัญหาการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนให้ทุกคนสามารถรับผิดชอบและนำชีวิตตนเองให้เจริญถึงขั้นสูงสุดที่ตนสามารถจะเจริญได้ ฮอปสกินส์ (Hopskins. 1926 : 25 – 28) และมุลเลอร์ (Mueller. 1961 : 210) กล่าวไว้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษาควรให้คำแนะนำนักศึกษาในวิธีการเรียนและแก้ไขปัญหาการเรียนของนักศึกษา ให้ความสนใจและให้ความอบอุ่นเป็นกันเองกับนักศึกษา เอาใจใส่นักศึกษาในด้านสุขภาพ การเงิน นิสัย และให้นักศึกษามีทัศนคติที่ถูกต้องในสาขาวิชาชีพ สามารถแปลความหมายของข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับนักศึกษาได้ สามารถนำข้อมูลอื่น ๆ มาประกอบการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งในการให้คำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาต้องสามารถช่วยนักศึกษาเข้าใจปัญหา เข้าใจข้อเท็จจริงและเข้าใจว่าเป็นการแลกเปลี่ยนความคิด คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2523 : 1 – 15) กล่าวว่าอาจารย์ที่ปรึกษาต้องให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว โดยเป็นที่พึ่งรับฟังปัญหาต่าง ๆ และช่วยเหลือนิสิตให้สามารถแก้ปัญหาได้ ติดตามและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษา ให้ข้อแนะนำในการปฏิบัติตน ซึ่งแนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระเบียบหรือแนวปฏิบัติของมหาวิทยาลัย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้แก่ นิสิต เช่น สวัสดิการเงิน การหางานพิเศษเพื่อเพิ่มรายได้ในเวลาว่าง และการหางานทำเมื่อสำเร็จการศึกษา

ละออ ชูติกร (2521 : ข-ค) วิจัยบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการให้ความช่วยเหลือด้านการอบรมดูแลความประพฤติ

ของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2524 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ พบว่า คุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ต้องเป็นผู้ที่มีความหวังดี จริงใจ และเป็นกันเองกับนักศึกษา มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่างๆ เข้าใจปัญหาและความต้องการของนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษามีความเห็นว่ายอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติน้อยในด้านการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ ส่วนด้านการอบรมเรื่องกิริยามารยาทและคุณธรรมอันดีงามนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงดีแล้ว ชัยยุทธ์ เจริญพิพัฒนสุข (2526 : ง – จ) ศึกษาพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาสาขาวิชาพลศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาควรมีบทบาทในการให้คำปรึกษาเมื่อนิสิตนักศึกษามีปัญหาในด้านการเรียน ช่วยแนะนำแหล่งหรือสถานที่ทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ในด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาควรให้คำแนะนำในเรื่องการแต่งกายให้เหมาะสมให้ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้อง รวมทั้งปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษา มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตน

มนต์ชัย เทียนทอง (2527 : ก – ข) สรุปผลงานวิจัยไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้านั้น อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาส่วนมากมีความเห็นว่าย การปฏิบัติหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านส่วนตัวอยู่ในระดับน้อย สมควรที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะได้ปฏิบัติให้มากขึ้น และพบว่าปัญหาที่สำคัญคือไม่มีการกำหนดวันเวลาพบกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาที่แน่นอน อาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถรู้จักกับนักศึกษาในความรับผิดชอบได้อย่างทั่วถึง พรรณนา มงคลวิทย์ (2528 : จ – ฉ) ศึกษาแนวโน้มของภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูพบว่า ภารกิจอาจารย์ที่ปรึกษาในอนาคตยังคงต้องให้คำแนะนำด้านการประกอบอาชีพ ส่วนทางด้านปัญหาส่วนตัวในอนาคตนักศึกษาจะเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความคุ้นเคยผูกพันกันเท่านั้น ภารกิจด้านนี้จะไปขึ้นตรงกับฝ่ายแนะแนว วรณิ จานงรักษ์ (2532 : บทคัดย่อ) วิจัยบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ส่วนใหญ่แล้วอาจารย์ที่ปรึกษาจะให้คำแนะนำนักศึกษาในด้านการอบรม การปรับปรุงความประพฤติ กิริยามารยาทและคุณธรรม และการชี้แจงนักศึกษาในเรื่องระเบียบการแต่งกาย สำเนา ขจรศิลป์ (2534 : เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ) วิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าภาคการศึกษาละหนึ่งครั้ง ปัญหาที่นักศึกษาพบก็คือ อาจารย์อยู่ที่ทำงานบ้าง ไม่อยู่บ้าง อาจารย์ไม่ได้กำหนดตารางเวลา (office hour) ไว้ให้นักศึกษาเข้าพบและไม่ได้เรียกนักศึกษามาประชุมหรือมาเพื่อซักถามปัญหาเป็นประจำทุกภาคการศึกษา

จากการศึกษาบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านการแนะแนวของนักศึกษาหลายท่านสรุปได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่แล้วอาจารย์ที่ปรึกษาจะให้คำแนะนำ

นักศึกษาในด้านการอบรมการปรับปรุงความประพฤติ กิริยามารยาทและคุณธรรม และการชี้แจง นักศึกษาในเรื่องระเบียบการแต่งกาย ปัญหาที่สำคัญในการให้คำแนะนำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ อาจารย์ไม่ได้กำหนดตารางเวลา (office hour) ไว้ให้นักศึกษาเข้าพบ และไม่ได้เรียกนักศึกษามาประชุมหรือมาเพื่อซักถามปัญหาเป็นประจำทุกภาคการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถรู้จักกับนักศึกษาในความรับผิดชอบได้อย่างทั่วถึง เกี่ยวกับบทบาทด้านการปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษา และด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติไม่มากนัก และขาดการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษา

โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ (คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง, 2542 : 53 – 57) ได้ให้คำอธิบาย และขอบข่ายของงานแนะแนวไว้ว่า การแนะแนวเป็นการบริการอย่างหนึ่ง ที่จะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตัวเองดีขึ้น ได้รู้ถึงความสามารถของตนเองว่ามีขอบเขตอย่างไร ได้ทราบถึงความสนใจที่แท้จริง ระดับสติปัญญา ตลอดจนสุขภาพของตนเอง การแนะแนวจะช่วยให้นักเรียนรู้ถึงช่องทางและโอกาสที่จะใช้ความสามารถและความถนัดของตนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ให้รู้จักเลือกและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องฉลาดและมีเหตุผล สามารถที่จะเผชิญปัญหาและแก้ไขได้อย่างเหมาะสม รู้จักปรับตนเองและแนะนำตัวเองได้ดีขึ้นเป็นลำดับสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี ประสบความสำเร็จและมีความสุข

การแนะแนวมีขอบข่ายงาน 5 บริการ (กรมสามัญศึกษา : 2539) คือ

1. บริการรวบรวมข้อมูลนักเรียน มีเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ระเบียบสะสมแบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบทดสอบต่าง ๆ เพื่อการรู้จักนักเรียนให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง เก็บอย่างเป็นระบบ ค้นหาได้สะดวกและรวดเร็ว ข้อมูลเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมไว้เป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่มในรูปของสถิติ โปสเตอร์ แผ่นพับ วารสารของโรงเรียนหรือจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

2. บริการสนเทศ จัดให้มีศูนย์สำหรับจัดบริการสนเทศอย่างเป็นระบบ มีเอกสารและข้อมูลที่ทันสมัยสมบูรณ์ครบถ้วนทุกด้าน ทั้งด้านการศึกษา อาชีพและการพัฒนาบุคลิกภาพ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น จากกรมแรงงาน ศูนย์แนะแนวฯ วิทยุการศึกษา กรม ปชส. ทบวงฯ งานแนะแนวตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้วยวิธีการที่น่าสนใจ เหมาะสมกับเวลาและโอกาส และเป็นประโยชน์อย่างกว้างขวางทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น โปสเตอร์ วิดีโอ นิทรรศการ อภิปราย ทักษะศึกษา เทปอาชีพ แฟ้มอาชีพ แผ่นภาพอาชีพ เกมส์อาชีพ ฯลฯ

3. บริการให้คำปรึกษา จัดให้มีการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม จัดให้มีบัตรนัดพบครูแนะแนวและตารางสอนของครูแนะแนว มีแบบบันทึก หรือสมุดบันทึกการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องและรวบรวมเป็นสถิติ มีการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายกรณี

ตามความเหมาะสม และบันทึกไว้เป็นหลักฐาน มีการส่งนักเรียนพบผู้เชี่ยวชาญในกรณีที่ครูแนะแนวเห็นสมควร สรุปสถิติผู้มาใช้บริการให้คำปรึกษาส่งผู้บริหารรับทราบ มีการติดตามผลการให้คำปรึกษาอย่างเป็นระบบ

4. บริการจัดวางตัวบุคคล จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพหรือปรับพฤติกรรม เพื่อการจัดวางตัวบุคคลให้เหมาะสมทั้งด้านการศึกษาอาชีพและการปรับตัว มีส่วนร่วมในการพิจารณาการจัดแผนการเรียน การจัดวิชาเรียน จัดกิจกรรมวางแผนเลือกอาชีพ มีบทบาทในการช่วยให้นักเรียนได้รับทุนการศึกษา การให้คำแนะนำในการเข้าร่วมกิจกรรม การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย ทั้งร่างกายและจิตใจ การประหยัดและการหารายได้พิเศษระหว่างเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และเยี่ยมบ้านนักเรียนในบางกรณี

5. บริการติดตามผล มีการติดตามผลนักเรียนที่จบการศึกษาแล้วทุกปี มีการติดตามผลนักเรียนที่มาใช้บริการ เช่น การเลิกแผนการเรียน การขอคำปรึกษา ทุนการศึกษา มีการวิเคราะห์หรือวิจัยข้อมูลที่ได้จากการประเมินและติดตามผล และนำผลการวิเคราะห์หรือวิจัยมาใช้ประโยชน์จัดทำทำเนียบศิษย์เก่า และช่วยเหลือศิษย์เก่าที่ต้องการความช่วยเหลือ

สรุปได้ว่า งานแนะแนวมีขอบข่ายงานห้าบริการ คือ การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นผู้ที่มีความหวังดี จริงใจ และเป็นกันเองกับนักเรียน มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เข้าใจปัญหาและความต้องการของนักเรียน ให้ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้อง รวมทั้งปลูกฝังให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตน ช่วยเหลือแนะนำแหล่งหรือสถานที่ทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ภัทตรา จันทปัญญาศิลป์ (2519 : 36 – 39) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความคิดเห็นว่าได้ได้รับความช่วยเหลือ แนะนำด้านการเรียน และด้านส่วนตัวจากอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับน้อย และมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาอุทิศตนให้กับงาน ให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นิสิตในระดับปานกลาง และมีความต้องการที่จะให้อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการอุทิศตนให้กับงานนี้ในระดับมาก

ละออ ชูติกร (2521 : ข – ค) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูใน กรุงเทพมหานคร พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและการอบรมดูแลความประพฤติของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและปฏิบัติค่อนข้างน้อย ในด้านการร่วมมือประสานงาน งานที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติมากกว่างานอื่น ๆ คือ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษาในเรื่องหลักสูตรและแผนการเรียน การเลือกวิชาเรียนและการลงทะเบียนเรียน วิธีการเรียนและการแก้ปัญหาทางการเรียน การเพิ่ม-ถอนวิชาเรียน หรือการลาพักการศึกษา และการให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่เรียนอ่อนให้ปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น

ปรีชา บุญคมรัตน์ (2525 : 105-107) ได้ศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการของมหาวิทยาลัยในภาคใต้ ตามทัศนะของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา พบว่านิสิตต่างเพศกันมีทัศนะต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการในการให้ความช่วยเหลือด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการแตกต่างกัน โดยเพศหญิงได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการมากกว่านิสิตเพศชายเล็กน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภักตรา จันทปัญญาศิลป์ (2519 : 40)

ปรีชา บุญคมรัตน์ (2525 : 110) เมื่อนำเพศซึ่งเป็นตัวแปรมาศึกษาพบว่า นิสิตหญิงและนิสิตชายมีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการทั้งสามด้านแตกต่างกัน การให้ความช่วยเหลือของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการทางด้านการเรียนและด้านส่วนตัว นิสิตหญิงมีความคาดหวังสูงกว่านิสิตชาย ทั้งนี้เป็นไปตามแบบฉบับของวัฒนธรรมในกลุ่มย่อยภายในสังคม (subculture patterns) ในแง่ความคิด ทัศนะคติ ซึ่งคาดหวังให้คนในสังคมกลุ่มย่อย ๆ ปฏิบัติ เช่น ผู้หญิงจะต้องเป็นบุคคลที่ควรได้รับการช่วยเหลือก่อนหรือมากกว่า เป็นต้น และทางด้านการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการนั้น นิสิตเพศชายมีความคาดหวังน้อยกว่านิสิตเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ชายจะถูกคาดหวังให้เป็นคนแข็งแกร่ง มีเหตุผล จึงทำให้คาดหวังในสิ่งที่อยู่ในความสามารถที่จะปฏิบัติได้และคิดว่าหากปฏิบัติได้ถึงระดับนั้นก็เพียงพอแล้ว (โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมณูย์ 2515 : 154)

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ ระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาชายและหญิงต่อการให้คำปรึกษาของอาจารย์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยความคิดเห็นของนักศึกษาหญิงดีกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาชาย

ผ่องพรรณ (2511 : อ้างอิงจาก บัณฑิต ชนะชัย. 2533) ได้ศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม ปีการศึกษา 2510 ที่หวังจะได้รับการบริการแนะแนวของ

มหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาหญิงต้องการรับคำปรึกษาในเรื่องการสร้างนิสัยที่ดีในการเรียนมากกว่านักศึกษาชาย

ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2524 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำเรื่องการวัดผลเกณฑ์พิจารณาให้สิทธิในการสอบและการคิดคะแนนระบบหน่วยกิตในระดับมาก ส่วนการให้คำแนะนำเรื่องเกณฑ์พิจารณาให้สิทธิสอบแต่ละเทอม ให้คำปรึกษาในด้านส่วนตัวและแจ้งข่าวสารจากฝ่ายต่าง ๆ ให้นักศึกษาทราบทันต่อเหตุการณ์นั้น อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำในระดับน้อย อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติหน้าที่ในด้านการติดตามผลการเรียนและแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบ ให้คำแนะนำในเรื่องการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น ติดตามเรื่องราวและทำระเบียบสะสมเรื่องที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริงดีแล้วและควรปฏิบัติให้มากเช่นเดิม ได้แก่ ให้คำแนะนำเรื่องการวัดผลและการคิดคะแนนระบบหน่วยกิต ส่วนเรื่องอื่น ๆ ควรปฏิบัติให้มากกว่าเดิมทุกเรื่อง

มยุรี สิงห์ไข่มุกข์ (2526 : 231 – 232) ได้วิจัยเรื่องบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยส่วนรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่าอาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านให้คำปรึกษาแก่นิสิตในความรับผิดชอบอยู่ในเกณฑ์ปานกลางเนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษามีชั่วโมงสอนและมีงานพิเศษอื่น ๆ มาก จึงไม่ค่อยมีเวลาที่จะให้คำปรึกษาและดูแลเอาใจใส่นิสิตได้อย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

ชัยยุทธ์ เจริญพิพัฒน์สุข (2526 : ง – จ) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาสาขาวิชาพลศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ให้คำปรึกษาในการเรียน ด้านสวัสดิการของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ ช่วยแนะนำแหล่งหรือสถานที่ทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้บริการต่าง ๆ ของสถาบัน ให้คำแนะนำในเรื่องการแต่งกายให้เหมาะสม ให้ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้อง ปลูกฝังให้มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ

มนต์ชัย เทียนทอง (2527 : ก – ข) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ปัญหาและการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ในด้านบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาส่วนมากมีความเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านส่วนตัวและด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย เรื่องที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติให้มากขึ้น ได้แก่ เรื่องการให้ความรู้ความเข้าใจ

ใจในเรื่องหลักสูตรและการวางแผนการศึกษา การให้คำแนะนำแก่นักศึกษาเมื่อมีปัญหาทางการศึกษาและเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษานั้น พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ ไม่มีการกำหนดวันเวลาพบกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาที่แน่นอน อาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถรู้จักกับนักศึกษาในความรับผิดชอบได้อย่างทั่วถึง และปัญหาเรื่องอาจารย์ที่ปรึกษามีงานสอนและงานพิเศษอื่น ๆ มาก

พรพรรณ ยศธร (2532 : ชม – ง) วิจัยเรื่อง บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการและนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี ประเมินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการและนักศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีทัศนะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าผลการประเมินจากทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการอยู่ในเกณฑ์สูงกว่าทัศนะของนักศึกษา

วรรณิ์ จานงรักษ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบหน้าที่ที่ปฏิบัติจริง และหน้าที่ที่คาดหวังของอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่มีเรื่องใดที่ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก และคาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่มากกว่าที่เป็นจริง

มณี พงษ์เจลิยวรรณ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษาในสหวิทยาลัยรัตน โกสินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่เป็นจริงด้านวิชาการและด้านการให้คำปรึกษาทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่เป็นจริงด้านวิชาการและด้านการให้คำปรึกษาทั่วไปแตกต่างกับความคิดเห็นต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักศึกษาต้องการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าตามที่เป็นจริงทุกด้าน นักศึกษาชั้นปีต่างกัน ภูมิภาคต่างกัน การพักอาศัยต่างกัน และมีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่เป็นจริงและตามที่นักศึกษาต้องการไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่ต่างสาขาวิชาและต่างสถาบันการศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งสองด้าน แต่ความคิดเห็นต่อบทบาทที่ปรึกษาตามที่นักศึกษาต้องการไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

อัลวาราโด (Alvarado. 1657 : A) ได้ศึกษา และเปรียบเทียบความคาดหวัง ระหว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่มีต่อหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา และเปรียบเทียบคุณลักษณะของ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้ให้คำปรึกษาและนักศึกษาผู้รับคำปรึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของอาจารย์ที่ปรึกษา เพศ สาขาวิชา และประเภทของการแต่งตั้งมีความสัมพันธ์กับ หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างแตกต่างกัน

ฮาร์ต (Hart. 1974 : 2683 – A) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการลงทะเบียนตามความคิดเห็น ของนักเรียนนานาชาติ และอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนนานาชาติในวิทยาลัยชุมชนเท็กซัส ผลการ วิจัยพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษามองเห็นปัญหามากกว่านักเรียนนานาชาติ และเรื่องที่มีมองเห็นปัญหาคือ เรื่องการเงิน การเลือกสาขาวิชาที่จะเรียน การแนะนำทางวิชาการ กิจกรรมนักเรียน การปฐมนิเทศ และการจัดวางตัวบุคคล

แฮร์ริส (Harris. 1979 : 6430 – A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ ปรึกษานักเรียนนานาชาติ ตามความคิดเห็นของนักเรียนนานาชาติ ในมลรัฐเทนเนสซี ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนนานาชาติเห็นว่า บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนนานาชาติ ได้ปฏิบัติตามความ ต้องการของนักเรียนนานาชาติร้อยละ 76 และนักเรียนนานาชาติมองบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับที่ควร ปฏิบัติด้านวิชาการ ด้านสังคมและการช่วยเหลือพิเศษอื่น ๆ แตกต่างกัน

ดิกสไตน์ (Dickstein. 1971 : 2098 A – 2099 A) ได้ศึกษาเรื่องบุคลิกลักษณะของผู้ให้ คำปรึกษาที่นักเรียนชั้นมัธยมชอบปรากฏว่านักเรียนนิยมผู้ให้คำปรึกษาเพศชายมากกว่า และนักเรียน หญิงชอบผู้ให้คำปรึกษาเพศหญิงมากกว่า และเปอร์เซ็นต์นักเรียนหญิงที่ต้องการไปรับคำปรึกษา จากผู้ให้คำปรึกษาชายมีมากกว่านักเรียนชายที่ต้องการไปรับคำปรึกษาจากผู้ให้คำปรึกษาเพศหญิง

จากการศึกษาผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ทำให้เข้าใจว่าตัวแปรเพศและตัวแปรขนาดโรงเรียน เป็นตัวแปรที่กำหนดความแตกต่างทางสถิติ มีผลต่อความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยสนใจที่จะนำตัวแปรดังกล่าวมาตั้งสมมติฐานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

บทนี้กล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีสร้างเครื่องมือ วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล วิธีจัดกระทำกับข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกระบี่ ชั้นมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 17,296 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามตัวแปรเพศ และขนาดโรงเรียน แล้วสุ่มตามสัดส่วนของประชากรแต่ละกลุ่มย่อย (proportional sampling) โดยใช้สัดส่วนร้อยละ 4.8 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 830 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากร จำแนกตามขนาดโรงเรียนและเพศ

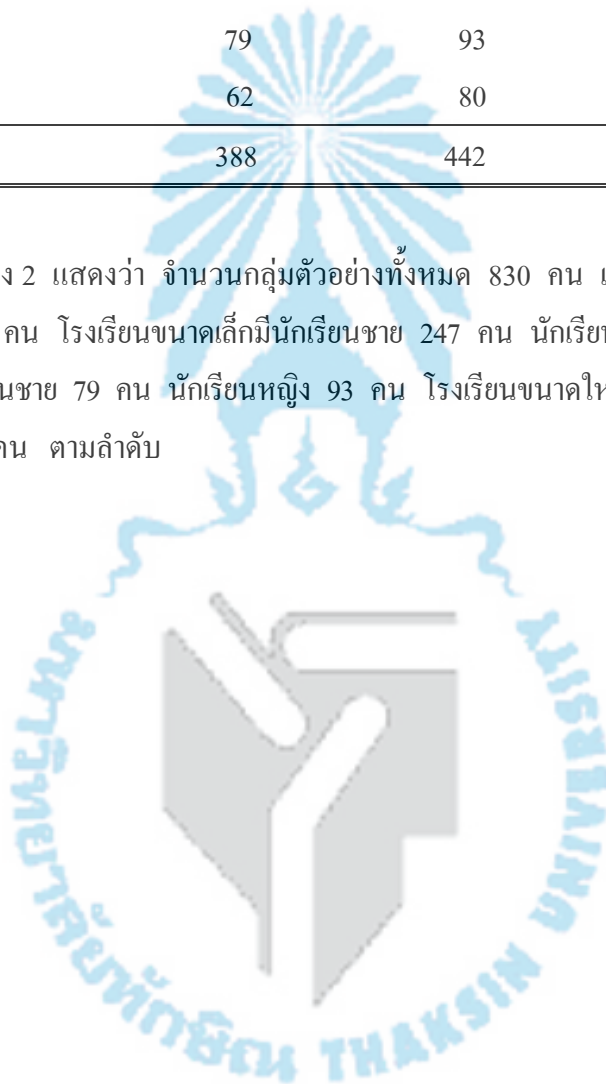
ขนาดโรงเรียน	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
เล็ก	5,152	5,612	10,764
กลาง	1,653	1,928	3,581
ใหญ่	1,286	1,665	2,951
รวม	8,091	9,205	17,296

จากตารางที่ 1 แสดงว่า จำนวนประชากรทั้งหมด 17,296 คน เป็นนักเรียนชาย 8,091 คน นักเรียนหญิง 9,205 คน โรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนชาย 5,152 คน นักเรียนหญิง 5,612 คน โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนชาย 1,653 คน มีนักเรียนหญิง 1,928 คน โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนชาย 1,286 คน นักเรียนหญิง 1,665 คน ตามลำดับ

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียนและเพศ

ขนาดโรงเรียน	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
เล็ก	247	269	516
กลาง	79	93	172
ใหญ่	62	80	142
รวม	388	442	830

จากตาราง 2 แสดงว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 830 คน เป็นนักเรียนชาย 388 คน นักเรียนหญิง 442 คน โรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนชาย 247 คน นักเรียนหญิง 269 คน โรงเรียนขนาดกลางมีนักเรียนชาย 79 คน นักเรียนหญิง 93 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนชาย 62 คน นักเรียนหญิง 80 คน ตามลำดับ

ตาราง 3 จำนวนประชากรจำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนประชากร		รวม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		รวม
	เพศ			เพศ		
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
ลันตาราชาประชาอุทิศ	61	67	128	3	3	6
เขาดินประชานุกูล	97	102	199	5	5	10
ศึกษาสงเคราะห์เขาพนม	142	273	415	7	13	20
หนองทะเล	286	274	560	14	13	27
คลองหินพิทยาคม	296	300	596	14	15	29
คลองยางประชานุสรณ์	366	335	701	17	16	33
สินปุนคุณวิชัย	320	387	707	15	19	34
กาญจนานิกะเกษวิทยาลัย กระบี่	354	413	767	17	20	37
ลำทับประชานุเคราะห์	408	400	808	20	19	39
พนมเบญจา	456	498	954	22	24	46
คลองพนสฤกษ์พิทยา	562	463	1,025	27	22	49
ปลายพระยาพิทยาคม	542	558	1,100	26	27	53
เหนือคลองประชารุ่ง	605	795	1,400	29	38	67
เมืองกระบี่	657	747	1,404	31	36	67
คลองท่อมราษฎร์รังสรรค์	781	836	1,617	37	40	77
อ่าวลึกประชาสรรค์	872	1,092	1,964	42	52	94
อำมาตย์พานิชนุกูล	1,286	1,665	2,951	62	80	142
รวม	8,091	9,205	17,296	388	442	830

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากเอกสารและงานวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ คือ เพศและขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหน้าหน้าแสดงความคิดเห็นของนักเรียนให้ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบ 5 ระดับ คือ

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่แสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่แสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่แสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่แสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่แสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิธีสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ แล้วพิจารณาสร้างเป็นคำถามขึ้น 30 ข้อ ภายใต้บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา 2 ด้าน คือ ด้านวิชาการและด้านการแนะแนว

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบ และพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญสามท่าน คือ ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ชัดติยาสุวรรณ นายชาติ สุกบุญมา และนายไพฑูย์ ครอบคอบ ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียนโรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 35 คน แล้วนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .8904
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เป็นครั้งสุดท้าย เพื่อตรวจสอบและแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำฉบับที่สมบูรณ์สำหรับการใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกระบี่ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
 1. ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกระบี่ ออกหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ เพื่อให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
 3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับการส่งคืน หลังตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปรเพื่อหาค่าร้อยละ

2. หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียนจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายด้านและรายข้อ ตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินความคิดเห็นของ เบสต์ (Best. 1977: 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.0000 - 2.3333 หมายความว่า เป็นความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.3334 - 3.6667 หมายความว่า เป็นความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.6668 - 5.0000 หมายความว่า เป็นความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับสูง

3. ทดสอบสมมติฐาน ด้วยค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรเพศ

4. ทดสอบสมมติฐาน ด้วยค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรขนาดโรงเรียน

5. จัดลำดับความถี่ของข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามตอนที่ 3 เพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (statistical package for the social sciences for windows) เพื่อหาค่าสถิติดังนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (mean)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient)
5. ค่าที (t-test)
6. ค่าเอฟ (F-test)

(ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2539 : 405 - 453)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้กล่าวถึง สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สัญลักษณ์ต่างๆดังนี้คือ

- N แทน ขนาดของกลุ่มประชากรตัวอย่าง (sample size)
- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (mean)
- SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
- P แทน ค่าความน่าจะเป็น (probability)
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (t - distribution)
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (F - distribution)
- df แทน ค่าความเป็นอิสระ (degree of freedom)
- SS แทน ค่าผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (sum of squares)
- MS แทน ค่าเฉลี่ยของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (mean of squares)
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- *** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกระบี่ โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

และได้ทำการทดสอบ ค่าความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่างได้ค่าความเชื่อมั่น .8904 และเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาของแบบสอบถาม รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ จำแนกตามตัวแปรเพศและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามบทบาทด้านวิชาการและด้านการแนะแนว

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรเพศและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านวิชาการและด้านการแนะแนว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกระบี่ โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ และได้ทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่นจากกลุ่มตัวอย่างได้ค่าความเชื่อมั่น .8904 และเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาของแบบสอบถาม รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ จำแนกตามตัวแปร

ตาราง 4 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ	ฉบับสมบูรณ์	ร้อยละ
โรงเรียนหนองทะเลวิทยา	27	27	100	27	100
โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กระบี่	37	37	100	37	100
โรงเรียนตันตาราชประชาอุทิศ	6	6	100	6	100
โรงเรียนเขาหินประชาชนกุล	10	10	100	10	100
โรงเรียนเมืองกระบี่	67	67	100	67	100
โรงเรียนเหนือคลองประชารุ่ง	67	67	100	67	100
โรงเรียนคลองหินพิทยาคม	29	29	100	29	100
โรงเรียนปลายพระยาพิทยาคม	53	53	100	53	100
โรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์	77	77	100	77	100
โรงเรียนลำทับประชานุเคราะห์	39	39	100	39	100
โรงเรียนคลองพนสฤกษ์พิทยา	49	49	100	49	100
โรงเรียนคลองยางประชานุสรณ์	33	33	100	33	100
โรงเรียนพนมเบญจา	46	46	100	46	100
โรงเรียนสินปุนคุณวิษณุ	34	34	100	34	100
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เขาพนม	20	20	100	20	100
โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล	142	142	100	142	100
โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์	94	94	100	94	100
รวม	830	830	100	830	100

จากตาราง 4 แสดงว่า จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปถึงนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ จำนวน 830 ชุด ได้รับคืน 830 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 830 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตัวแปรเพศและขนาดโรงเรียน

ที่	ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	388	46.75
	หญิง	442	53.25
	รวม	830	100.00
2.	ขนาดโรงเรียน		
	เล็ก	517	62.29
	กลาง	171	20.60
	ใหญ่	142	17.11
	รวม	830	100.00

จากตาราง 5 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน จำนวน 830 คน จำแนกเป็นเพศชาย 388 คนและเพศหญิง 442 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 และ 53.25 ตามลำดับ และขนาดโรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 62.29 20.60 และ 17.11 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามบทบาทด้านวิชาการและด้านการแนะแนว

ตาราง 6 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ โดยภาพรวมและรายด้าน

ที่	บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
1.	ด้านวิชาการ	3.5439	.5882	ปานกลาง
2.	ด้านการแนะแนว	3.5999	.6861	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.5719	.5901	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรเพศ

ที่	บทบาทของอาจารย์ ที่ปรึกษา	เพศ				ระดับ ความ คิดเห็น
		ชาย N=388		หญิง N=442		
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
1.	ด้านวิชาการ	3.5720	.5783	3.5192	.5963	ปานกลาง
2.	ด้านการแนะแนว	3.6612	.7165	3.5462	.6544	ปานกลาง
	เฉลี่ย	3.6166	.5919	3.5327	.5864	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและ
รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 8 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน

ที่	บทบาทของ อาจารย์ ที่ปรึกษา	ขนาดโรงเรียน						ระดับ ความ คิดเห็น
		เล็ก N=517		กลาง N=171		ใหญ่ N=142		
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
1.	ด้านวิชาการ	3.5888	.5606	3.5209	.5765	3.4080	.6759	ปานกลาง
2.	ด้านการ แนะแนว	3.6549	.6632	3.5945	.6842	3.4061	.7378	ปานกลาง
	เฉลี่ย	3.6219	.5619	3.5577	.5755	3.4070	.6755	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน
โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรเพศและขนาดโรงเรียน

ตาราง 9 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ จำแนกตามตัวแปรเพศ

ที่	บทบาทของ อาจารย์ที่ปรึกษา	ชาย (N=388)		หญิง (N=442)		t	P
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1.	ด้านวิชาการ	3.5720	.5783	3.5192	.5963	1.292	.197
2.	ด้านการแนะแนว	3.6612	.7165	3.5462	.6544	2.417	.016*
	เฉลี่ย	3.6166	.5919	3.5327	.5864	2.048	.041*

*P < .05

จากตาราง 9 แสดงว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรเพศพบว่า โดยภาพรวมและด้านการแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความคิดเห็นของนักเรียนชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนหญิง

ตาราง 10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ โดยภาพรวมตามตัวแปรขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	5.1840	2.5920	7.5610	.001***
ภายในกลุ่ม	827	283.5089	.3428		
รวม	829	288.6929			

***p < .001

จากตาราง 10 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เพื่อให้ทราบความแตกต่างรายคู่จึงทดสอบด้วยวิธี LSD ผลปรากฏตามตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	\bar{X}	3.6219	3.5577	3.4070
เล็ก	3.6219	-	.0642	.2148*
กลาง	3.5577		-	.1507*
ใหญ่	3.4070			-

*P < .05

จากตาราง 11 แสดงว่าความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ตามลำดับ

ตาราง 12 การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านวิชาการ ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	3.7555	1.8778	5.4857	.004**
ภายในกลุ่ม	827	283.0815	.3423		
รวม	829	286.8370			

**P < .01

จากตาราง 12 แสดงว่า ความคิดเห็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของ
อาจารย์ที่ปรึกษา ด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบความแตกต่างรายคู่จึงทดสอบด้วยวิธี LSD ผลปรากฏตามตาราง 13

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านวิชาการ ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	\bar{X}	3.5888	3.5209	3.4080
เล็ก	3.5888	-	.0679	.1808*
กลาง	3.5209		-	.1129
ใหญ่	3.4080			-

*P < .05

จากตาราง 13 แสดงว่าความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีความเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านการแนะแนว ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	6.9038	3.4519	7.4476	.001***
ภายในกลุ่ม	827	383.3051	.4635		
รวม	829	390.2089			

*** $p < .001$

จากตาราง 14 แสดงว่าความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เพื่อให้ทราบความแตกต่างรายคู่จึงทดสอบด้วยวิธี LSD ผลปรากฏตามตาราง 15

ตาราง 15 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านการแนะแนว ตามตัวแปร
ขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	\bar{X}	3.6549	3.5945	3.4061
เล็ก	3.6549	-	.0604	.2488*
กลาง	3.5945		-	.1884*
ใหญ่	3.4061			-

*P < .05

จากตาราง 15 แสดงว่าความคิดเห็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดกระบี่ ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับโรง
เรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านการ
แนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูง
กว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่
 ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านวิชาการและด้านการแนะแนว

ตาราง 16 แสดงความถี่ประเด็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียน
 มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ด้านวิชาการและด้านการแนะแนว

ที่	ประเด็นข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านวิชาการ		
1	อาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียนและเข้าร่วมในการทำกิจกรรมมากกว่านี้	41
2	อาจารย์ที่ปรึกษาต้องช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนอย่างจริงจัง	19
3	อาจารย์ที่ปรึกษาควรเอาใจใส่เรื่องการเรียนการสอนให้มาก	18
4	อาจารย์ที่ปรึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น	15
5	อาจารย์ที่ปรึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	12
6	อาจารย์ที่ปรึกษาควรแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบ	11
7	อาจารย์ที่ปรึกษาควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนดีหรือเก่งกีฬาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น	8
8	อาจารย์ที่ปรึกษาควรเสริมด้านวิชาการเพิ่มเติม	5
9	อาจารย์ที่ปรึกษาควรควบคุมดูแลการหนีเรียนของนักเรียน	5
10	อาจารย์ที่ปรึกษาควรทำสมุดประจำตัวนักเรียนให้เสร็จเรียบร้อย	3
11	อาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดให้มีการทัศนศึกษา	2
12	อาจารย์ที่ปรึกษาควรเข้าร่วมประชุมกับนักเรียน	2
13	อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นผู้ที่รอบรู้แนะนำให้นักเรียนวางแผนการเรียนได้	2
14	อาจารย์ที่ปรึกษาควรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน	2
ด้านการแนะแนว		
15	อาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดให้มีการแนะแนวหรือ โฮมรูมบ่อย ๆ	72

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	ประเด็นข้อเสนอแนะ	ความถี่
16	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรใกล้ชิดและเป็นกันเองกับนักเรียนทำตนให้เป็นที่ไว้วางใจ	47
17	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรควรตักเตือนนักเรียนที่กระทำผิด	21
18	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรเข้าใจความเป็นอยู่และสนใจทุกข์สุขนักเรียน	21
19	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรพบปะกับผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา	21
20	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรให้คำปรึกษาและร่วมแก้ปัญหาแก่นักเรียน	18
21	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน ค้อย โอกาสและมีปัญหา	18
22	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรพบปะนักเรียนบ่อย ๆ	16
23	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	7
24	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรสร้างกฎระเบียบในชั้นเรียนให้เข้มงวด	7
25	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรรับฟังปัญหาของนักเรียน	6
26	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์และคลายเครียดให้กับนักเรียน	6
27	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรแจ้งข่าวสารให้นักเรียนทราบโดยเร็ว	5
28	อาจารย์ที่ปรึกษาคควรแนะแนวทางการป้องกันยาเสพติด	3

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าในครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้านี้ มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรเพศและขนาดโรงเรียน และเพื่อทราบข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกระบี่ ชั้นมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 17,296 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามตัวแปรเพศและขนาดโรงเรียน แล้วสุ่มตามสัดส่วนของประชากรแต่ละกลุ่มย่อย (proportional sampling) โดยใช้สัดส่วนร้อยละ 4.8 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 830 คน ดังแสดงไว้ในตาราง 1 และตาราง 2

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากเอกสารและงานวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ คือ เพศและขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องน้ำหนักแสดงความคิดเห็นของนักเรียนให้ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบ 5 ระดับคือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ซึ่งกำหนดค่าเป็นคะแนน 1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ ประกอบด้วยคำถาม 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended question)

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคุณวุฒิสมาท่าน ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .8904 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูงและเชื่อถือได้ จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ เสนอต่อผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกระบี่ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 830 ชุด โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง ปรากฏว่าแบบสอบถามที่นำไปเก็บข้อมูล จำนวน 830 ชุด ได้รับคืนมาจำนวน 830 ชุด (ร้อยละ 100) เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 830 ชุด (ร้อยละ 100)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (statistical package for the social sciences for windows) เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

1.1 หาค่าร้อยละ (percentage) ตามตัวแปศและ ขนาดของโรงเรียน

1.2 หาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) นำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การประเมินความคิดเห็นของเบสต์ (Best.1977 : 174) เพื่อทราบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

1.3 ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ค่าที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรเพศ

1.4 ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ค่าเอฟ (F-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน หากพบความแตกต่าง จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี LSD

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ด้วยการจัดลำดับความถี่ของข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสองด้านคือ ด้านวิชาการและด้านการแนะแนว ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและด้านการแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยความคิดเห็นของนักเรียนชายที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนหญิง

3. นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยภาพรวมและคู่ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่และคู่ขนาดกลางกับขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ตามลำดับ

4. นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ เสนอแนะเพื่อให้มีการปรับปรุงและพัฒนาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้

4.1 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการที่นักเรียนต้องการเรียงตามความถี่ ได้แก่ จัดกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียนและเข้าร่วมในการทำกิจกรรมมากกว่านี้ ต้องช่วยเหลือ

นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนอย่างจริงจัง ควรเอาใจใส่เรื่องการเรียนการสอนให้มาก ควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ควรส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น ควรแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบ ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนดีหรือเก่งกีฬาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น เสริมด้านวิชาการเพิ่มเติม ควบคุมดูแลการหนีเรียนของนักเรียน ทำสมุดประจำตัวนักเรียนให้เสร็จเรียบร้อย ควรจัดให้มีการทัศนศึกษา เข้าร่วมประชุมกับนักเรียน เป็นผู้ที่รอบรู้ และนำให้นักเรียนวางแผนการเรียนได้ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน

4.2 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการแนะแนวที่นักเรียนต้องการเรียงตามความถี่ ได้แก่ จัดให้มีการแนะแนวหรือโฮมรูมบ่อย ๆ ใกล้ชิดและเป็นกันเองกับนักเรียน ทำตนให้เป็นที่ไว้วางใจ ตักเตือนนักเรียนที่กระทำผิด เข้าใจความเป็นอยู่และสนใจทุกข์สุขนักเรียน พบปะกับผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาพบปะกับผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาให้คำปรึกษาและร่วมแก้ปัญหากับนักเรียนควรช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนด้อยโอกาสและมีปัญหา พบปะนักเรียนบ่อย ๆ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรสร้างกฎระเบียบในชั้นเรียนให้เข้มงวด รับฟังปัญหาของนักเรียน จัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์และคลายเครียดให้กับนักเรียน แจ้งข่าวสารให้นักเรียนทราบโดยเร็ว และแนะแนวทางการป้องกันยาเสพติด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยนี้มีประเด็นนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรพรรณ ยศธร (2532 : ๗-๖) ที่ศึกษาเรื่องบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและนักศึกษาปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีประเมินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวมในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มณี พงษ์เฉลียงรัตน์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องบทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัณฑิต ชนะชัย (2533 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาบทบาท ของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พวงทิพย์ แซ่เฮง (2542 : 63) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา กศ.บป. ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏภูเก็ต พบว่า นักศึกษา กศ.บป. สถาบันราชภัฏภูเก็ต มีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา

โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2524 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูภาคเหนือ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ปฏิบัติจริงมาก ในด้านวิชาการ ส่วนด้านการแนะแนวและด้านการบริหารงาน นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติในระดับน้อย

การที่ผลวิจัยปรากฏว่า นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาปานกลาง ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ปฏิบัติแล้วนั้นยังไม่ได้พัฒนาไปอย่างเต็มศักยภาพแต่ก็ไม่ด้อยไปกว่าเกณฑ์มาตรฐานเพราะนักเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านวิชาการ สิบประเด็น อยู่ในระดับปานกลาง คือ การควบคุมดูแลเรื่องการเรียนการจัดทำสมุดรายงาน การทำประวัติส่วนตัวนักเรียน การส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การเข้าประชุมร่วมกับนักเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียน การประสานงานกับฝ่ายแนะแนว ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักเรียน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา เป็นที่ปรึกษานักเรียนในการปรับปรุงพัฒนาบริเวณพื้นที่รับผิดชอบหรือทำกิจกรรม ทำสมุดประจำตัวอาจารย์ที่ปรึกษาและระเบียบต่าง ๆ จัดกิจกรรมนักเรียนประจำสัปดาห์ การจัดทำตารางสอนประจำวัน และมีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการห้าประเด็นอยู่ในระดับสูง คือ ควรส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดีให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น แจ้างผลการเรียนของนักเรียนประจำภาคเรียน ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย พบปะหัวหน้าห้องและนักเรียน และทำคะแนนวัดผล จึงทำให้ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนมีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการแนะแนวแปดประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ เป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรม รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทำความรู้จักกับผู้ปกครอง ประสานงานร่วมแก้ปัญหา นักเรียนกับผู้ปกครอง ควบคุมดูแลสุขภาพอนามัย ควบคุมดูแลทุกข์สุขของนักเรียน เสนอแนะแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหา และควบคุมดูแลการเข้าแถว มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการแนะแนวเจ็ดประเด็นอยู่ในระดับสูง คือ ทำหน้าที่ครูแนะแนว ควบคุมดูแลเรื่องความประพฤติ ส่งเสริมนักเรียนประพฤติดีให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ให้ความรัก การปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ดูแลให้นักเรียนรักษาความสะอาดความเป็นระเบียบของห้องเรียน จัดห้องให้มีบรรยากาศพร้อมทั้งบำรุงรักษาวัสดุครุภัณฑ์ของใช้ประจำห้อง ตกเตียงนักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบตามควรแก่ความผิดนั้น ควบคุมติดตามการเรียนขาดเรียนของนักเรียน จึงทำให้ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการแนะแนว อยู่ในระดับปานกลาง หรือน่าจะเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละท่านตระหนักว่ามีคุณวุฒิและมีความเชี่ยวชาญด้านวิชาการและมีความรู้กว้างขวางทันต่อเหตุการณ์

ซึ่งสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี แต่ขาดความรู้ เรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน ตลอดจนความรู้เรื่องกระบวนการการให้คำปรึกษาอาจมีน้อย หรืออาจจะขาดทักษะและความชำนาญในการให้คำปรึกษา หรือน่าจะเป็นเพราะว่าอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ค่อยมีเวลาพบนักเรียน เพื่อพูดคุยซักถามปัญหาหรือให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียน ในความรับผิดชอบ เนื่องจากอาจารย์มีภารกิจที่ต้องปฏิบัติงานด้านการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่สอนไม่ต่ำกว่า 20 คาบ/สัปดาห์ นอกจากงานสอนแล้วอาจารย์แต่ละท่านยังได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายกิจการนักเรียน ฝ่ายบริการและแผนงาน ซึ่งต้องเข้าประชุมในฝ่าย อย่างน้อย 1 ครั้ง/เดือน อาจารย์บางท่านได้รับมอบหมายงานหลายหน้าที่ซึ่งต้องใช้เวลาในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งสิ้น อาจารย์ที่ปรึกษาจึงไม่ค่อยมีเวลาเข้าพบนักเรียนและให้คำแนะนำนักเรียน ได้อย่างเต็มที่ตามที่นักเรียนต้องการ ซึ่งตรงกับผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ ในสภามหาวิทยาลัยทักษิณ (สภามหาวิทยาลัยทักษิณ 2534 : 3) ที่สรุปไว้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่ค่อยได้พบนักศึกษา ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา กศ.บป. มีน้อย นักศึกษา กศ.บป.จึงมีความคิดเห็นต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับไม่น่าพอใจนัก ดังที่ นิวัฒน์ ยรรยงฤทธิ์ (2538 : 52) ได้ให้ความเห็นว่า ความสำเร็จสูงสุดในการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและเป็นยอมรับกันว่า หน่วยงานที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจำควรสร้างกิจกรรมสัมพันธ์ ให้เกิดขึ้นระหว่างอาจารย์ ที่ปรึกษากับนักเรียน

ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารต้องเห็นถึงความสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษา ไม่ควรมอบหมายงานอื่น ๆ ให้กับอาจารย์ที่ปรึกษามากเกินไป โรงเรียนควรจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อพัฒนางานอาจารย์ที่ปรึกษา โดยครูอาจารย์ทุกท่าน ทุกฝ่ายของโรงเรียนต้องเข้าร่วมอบรมสัมมนา เพื่อชี้แจงถึงนโยบาย กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติของฝ่ายต่าง ๆ รวมถึงการให้ครูอาจารย์ ตัวแทนนักเรียนและผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนางานอาจารย์ที่ปรึกษาด้วย และน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าหากได้พัฒนางานอาจารย์ที่ปรึกษาให้เป็นระบบ คือ มีการวางแผนร่วมกัน นำแผนไปปฏิบัติ ติดตามประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนางานอาจารย์ที่ปรึกษาต่อไป

2. นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ โดยภาพรวมและด้านการแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความคิดเห็นของนักเรียนชายที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

การศึกษาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาชายและหญิงต่อการให้คำปรึกษาของอาจารย์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยความคิดเห็นของนักศึกษาหญิงดีกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาชาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อำนวย ชมภูวงศ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐานบางประการของนักศึกษาวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษาในสหวิทยาลัยทักษิณ พบว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง วิทยาลัยครูสาขาวิชาการศึกษา ในสหวิทยาลัยทักษิณมีค่านิยมพื้นฐาน บางประการรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัย จิตอำภา หนูสุวรรณ (2540 : 64) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูวิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูวิทยาศาสตร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศ โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มยุรี สิงห์ไข่มุกข์ (2526 : 231-232) ได้วิจัยเรื่องบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยส่วนรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราพร รัตนคำ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของวิทยาลัยพลศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของวิทยาลัยพลศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ไม่แตกต่างกัน

การที่ผลวิจัยปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชาย มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนหญิง ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่านักเรียนชายเป็นเพศที่แข็งแรง มีเหตุผลชอบกิจกรรมที่ตื่นเต้น สนุกสนาน แม้ในการเรียนการสอนหากครูอาจารย์ไม่เข้าใจพฤติกรรมและไม่รู้วิธีแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน นักเรียนจะต้องถูกครูอาจารย์ลงโทษหรือถูกอบรมตักเตือน ทำให้ครูอาจารย์มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนชายบ่อยจนทำให้รู้สึกสนิทสนมมากกว่านักเรียนหญิงนักเรียนหญิงเป็นเพศที่เรียบร้อยหรือเป็นไปตามแบบฉบับของวัฒนธรรมในกลุ่มย่อยภายในสังคม (subculture patterns) ที่คาดหวังให้คนในสังคมปฏิบัติ เช่น ผู้หญิงจะต้องเป็นบุคคลที่ควรจะได้รับช่วยเหลือก่อนหรือมากกว่า ต้องสุภาพเรียบร้อย ไปไหนต้องพึ่งพาผู้ใหญ่อยู่เสมอ จึงมีเจตคติคล้ายตามผู้อื่น เชื้อพึ่งผู้ใหญ่ นักเรียนหญิงจึงมีปฏิสัมพันธ์กับครูอาจารย์น้อย ทำให้ความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่านักเรียนชาย ทวีรัตน์ บุญชิต (2530 : 25) ได้ศึกษาผลของการชักจูงโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการเปลี่ยนเจตคติ พบว่า ชายและหญิงมีความแตกต่างกันหลายประการ ทั้งด้านพัฒนาการและความคาดหวังของสังคม ด้านพัฒนาการนั้นหญิงมีความสามารถทางด้านภาษาดีกว่าชาย ในขณะที่ยังพึ่งพาผู้ใหญ่อยู่มาก ได้ช่วยเป็นแรงเสริมฝังแน่นในการยอมเปลี่ยนเจตคติคล้ายตามคนอื่นมากกว่า

ชาย สังคมคาดหวังในเพศหญิงและชายต่างกัน โดยมักจะส่งเสริมให้หญิงเชื่อฟังและทำตามมากกว่าชาย สังคมไทยได้เปรียบเทียบผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลังขณะที่ชายเปรียบเหมือนช้างเท้าหน้า

ผลการวิจัยนี้น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดอาจารย์ที่ปรึกษา โดยมอบหมายงานอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถ มีความรู้ด้านพัฒนาการและและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่น ในการจัดอบรมสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความรู้เรื่องพัฒนาการของนักเรียน ทำให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจนักเรียน ทำให้การดำเนินการจัดการเรียนการศึกษายบรรลุเป้าหมาย สามารถผลิตนักเรียนให้มีคุณภาพตรงตามบุคลิกภาพ และความต้องการของสังคม อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้ความสำคัญต่อนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ให้เท่าเทียมกัน โดยไม่เอาเรื่องเพศมาเป็นข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนต้องกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ชัดเจน และบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยถือว่าครูอาจารย์ทุกท่าน คืออาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้ต้องตกลงร่วมกันกับอาจารย์ที่ปรึกษาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฝ่ายบริหารควรสร้างขวัญกำลังใจแก่อาจารย์ที่ปรึกษา โดยเปรียบเทียบอัตราปริมาณงานและพิจารณาความดีความชอบจากผลการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบยุติธรรม โดยยึดหลักเกณฑ์และมีระบบ

3. นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยภาพรวมและคู่ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ และคู่ขนาดกลางกับขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ตามลำดับ ยกเว้นด้านวิชาการ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กและนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณี พงษ์เฉลียวรัตน์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษา ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่านักศึกษาที่ต่างสาขาวิชาและต่างสถาบันการศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มยุรี สิงห์ไข่มุกข์ (2526 : บทคัดย่อ) พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีลักษณะสถานที่ทำงานในตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิชัย ศรีใส (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของครูผู้สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 พบว่า ครูผู้สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ที่มีที่ตั้งโรงเรียนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลียว พุ่มช่วย (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการสังเกตการสอนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่า การสังเกตการสอนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม

ศึกษา ตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

การที่ผลวิจัยปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า อาจารย์ที่ปรึกษาจะรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากกว่า และอาจจะรู้จักไปถึงครอบครัว เพราะโรงเรียนขนาดเล็กมักจะเป็นโรงเรียนเปิดใหม่ อยู่ในชนบท ครูมีจำนวนน้อยแต่รับภาระงานหลายงาน ทำให้มีโอกาสพบปะกับนักเรียนอยู่เป็นประจำ ซึ่งสภาพสังคมแตกต่างไปจากโรงเรียนขนาดใหญ่ที่เป็นสังคมเมือง มีครูอาจารย์จำนวนมากสามารถแบ่งงานให้รับผิดชอบงานใดงานหนึ่งมีโอกาสพบนักเรียนในเรื่องที่ตนเกี่ยวข้องเท่านั้น โรงเรียนขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนมานาน มีความพร้อมในด้านต่างๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง เช่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อต่างๆ สำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เด็กที่เรียนเก่ง ฐานะดี ผู้ปกครองมีความรู้ มักส่งนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ เด็กเก่งครูไม่ต้องดูแลและเอาใจใส่มากนัก จึงมีโอกาสพบนักเรียนน้อยกว่าครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดกระบี่ขาดอัตรากำลังครู 34.09 เปอร์เซ็น (กรมสามัญศึกษากระบี่ 2542 : 2) ขยายการรับนักเรียนเพิ่มขึ้นแต่จำนวนครูอาจารย์เท่าเดิม จึงทำให้ครูอาจารย์รับภาระการสอนและภาระงานอื่น ๆ เพิ่มขึ้นจึงไม่สามารถเพิ่มเวลาในการพบปะนักเรียนในปกครองดูแลได้ หรือน่าจะเป็นเพราะว่า การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมากอัตราอาจารย์ที่ปรึกษายังไม่เพียงพอ คือส่วนมากจัดอาจารย์ที่ปรึกษาหนึ่งคนรับผิดชอบต่อเด็กหนึ่งห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียน โดยเฉลี่ย 40 – 50 คน มากเกินกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาจะดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง ซึ่งสุดวิสัยสำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่พอจะดูแลได้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งต่อไปหากโรงเรียนขนาดเล็กขยายเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ก็จะประสบปัญหาสุดวิสัยนี้เช่นกัน อัตรากำลังข้าราชการครูนั้นกรมสามัญศึกษาได้กำหนดไว้ 1 : 18 เท่านั้น (เกณฑ์มาตรฐานกรมสามัญศึกษา : 111) ข้อจำกัดเหล่านี้ทำให้นักเรียนไม่ได้รับคำแนะนำหรือได้รับการช่วยเหลือน้อยกว่าเท่าที่ควร นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ที่ศึกษาในโรงเรียนที่ขนาดต่างกันจึงมีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน

ผลการวิจัยนี้น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนวที่จะต้องจัดหาสื่อประเภทต่าง ๆ เสริมให้กับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อไปใช้ในการแนะนำนักเรียนต่อไป อาจารย์ฝ่ายแนะแนวควรประชุมสัมมนาร่วมกันบ้าง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการนำเทคนิคการแนะแนวมาใช้กับนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ควรจะได้ประสานกับโรงเรียนขนาดใหญ่ เพื่อนำในส่วนที่ดีหรือมีมากมาแลกเปลี่ยนกัน หรือ

หยาบยิ่งไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนอย่างเต็มที่ น่าจะลดความแตกต่างระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางและ โรงเรียนขนาดใหญ่ได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรจัดให้มีการบริหารงานด้านอาจารย์ที่ปรึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยถือว่าครูอาจารย์ทุกท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งต้องรู้เรื่องเกี่ยวกับด้านวิชาการและด้านการแนะแนวโดยทั่วไป สามารถทำหน้าที่ในบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับต้นได้เป็นอย่างดี หากมีกรณีนอกเหนือจากปกติให้นักเรียนไปพบกับฝ่ายแนะแนวโดยตรง โดยการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาสองคนต่อหนึ่งห้องเรียน หากครูอาจารย์ไม่พอให้จัดอาจารย์ที่ปรึกษาประจำหนึ่งท่านและจัดอาจารย์ที่ปรึกษาเสริมหรือผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาอีกหนึ่งท่าน ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้พบกับอาจารย์ที่ปรึกษามากขึ้น และควรจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษากลางร่วมกับครูแนะแนวอยู่ในสถานที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นศูนย์แนะแนวหรือศูนย์ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ควรอย่างยิ่งที่ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการแนะแนวหรือให้คำปรึกษากับนักเรียนด้วยกัน โดยรับสมัครนักเรียนอาสาสมัครที่ประสบความสำเร็จด้านการเรียนและชีวิตส่วนตัว เพราะนักเรียนด้วยกันย่อมเข้าใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งเชิญวิทยากรที่มีความรู้ตามความสนใจของนักเรียนมาแนะแนวหมู่ในวันเวลาที่เหมาะสม เช่น ผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการอบรมเลี้ยงดูให้เป็นคนดีและประสบผลสำเร็จทางการเรียนหรืออาชีพทุกคน ตำรวจ ทหาร แพทย์ พยาบาล ทนายความ เจ้าของกิจการ ผู้จัดการบริษัท พระ ฯลฯ ทั้งนี้ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างน้อยปีละครั้ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารงานอาจารย์ที่ปรึกษาแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหาร

บรรณานุกรม

- การฝึกหัดครู, กรม. คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา กศ.บป. พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์เทียนวัฒนา, 2530.
- กิติมา ปรีดิolk. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์, 2532.
- กิติมา ปรีดิolk. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2532.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี พิมพ์ที่บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2535.
- คณะกรรมการการศึกษาระบบการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏ. คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏ (ฉบับปรับปรุง 2539). กรุงเทพฯ : สำนักงานสถาบันราชภัฏ, 2539.
- คลองท่อมราษฎร์รังสรรค์, โรงเรียน. แผนปฏิบัติการประจำปี. 2542. อัดสำเนา.
- คลองพนสฤกษ์พิทยา, โรงเรียน. แผนปฏิบัติการประจำปี. 2542. อัดสำเนา.
- คลองยางประชานุสรณ์, โรงเรียน. แผนปฏิบัติการประจำปี. 2542. อัดสำเนา.
- จิตอำภา หนูสุวรรณ. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูวิทยาศาสตร์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540. ถ่ายเอกสาร.
- จิราพร รัตนคำ. ศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ของวิทยาลัยพลศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้. ปรินิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, 2534. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์ คณะกรรมการวิชาการ และคณะกรรมการพิจารณานิสิต. คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตคณะครุศาสตร์. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. ถ่ายเอกสาร.
- เจเลีย พุ่มช่วย. การศึกษาการปฏิบัติงานการสังเกตการสอนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้, 2535.
- ช่อลัดดา ขวัญเมือง. การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู ภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ปรินิพนธ์ศิลปศาสตร์บัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. ถ่ายเอกสาร.

- ชัยยุทธ์ เจริญพิพัฒนสุข. ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตนักศึกษาที่เกี่ยวกับ
บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาสาขาวิชาพลศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์.
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2526. ถ่ายเอกสาร.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฝ่ายเทคโนโลยี
ทางการศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี , 2536.
- ทวีรัตน์ บุญชิต. ผลของการชักจูงโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการเปลี่ยนเจตคติ.
ปริญญาานิพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร,
2530. อัดสำเนา.
- ธีระพล อรุณะกสิกรและคณะ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8. กรุงเทพฯ
: วิทยุชนจำกัด, 2540.
- นภาพร อมรชัยเจริญ. การวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสาขาวิทยาศาสตร์
สาขาสุขภาพในมหาวิทยาลัยของรัฐตามทฤษฎีของวินสตันและคณะ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. ถ่ายเอกสาร.
- นิวัฒน์ ขรรษยฤทธิ์. การศึกษาวัยของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล.
ปริญญาานิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้, 2538.
ถ่ายเอกสาร.
- บัณฑิต ชนะชัย. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2533. อัดสำเนา.
- บุญช่วย เจริญธรรม. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร สังกัดกรม
ทหารราบที่ 5 จังหวัดสงขลา. ปริญญาานิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้, 2538. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเทียม ศิริปัญญา. การวิเคราะห์บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาสาขามนุษย์ศาสตร์ใน
มหาวิทยาลัยของรัฐตามทฤษฎีของวินสตันและคณะ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. ถ่ายเอกสาร
- ปรีชา บุญคมรัตน์. ศึกษามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการของวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒสงขลา. ปริญญาานิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒสงขลา, 2525. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต, 2535.

- ผ่องพรรณ มั่นทรานนท์. ความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม ปีการศึกษา 2510 ที่หวังจะได้รับบริการแนะแนวของวิทยาลัย. ปรินูญานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2511.
- พัทธา สายหู. กลไกของสังคม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2529.
- พรชูลี อาชวอำรุง บรรณาธิการ. นิสิตนักศึกษา : หลักการ ปัญหาและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525. กรุงเทพฯ :
- พรพรรณ ยศธร. บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ตามที่เสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาทาง วิชาการและนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยมหิดล. ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณนา มงคลวิทย์. แนวโน้มของภาระกิจอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณนิภา ธรรมวิรัช. ความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ เกี่ยวกับหน้าที่ ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. ถ่ายเอกสาร.
- พวงทิพย์ แซ่เฮง. ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลากร ประจำการ (กศ.บป.) ที่มีต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏภูเก็ต. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2542. ถ่ายเอกสาร.
- พิชัย ศรีใส. ศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของผู้สอนวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2534 ถ่ายเอกสาร.
- ภัทตรา จันทปัญญาศิลป์. ความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับหน้าที่ ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2519. ถ่ายเอกสาร
- ภิญโญ สาธร. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2516.
- ภูมิพลอดุลยเดช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. ประมวลพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทที่ พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ พุทธศักราช 2518. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, 2520.

- มณี พงษ์เฉลิมวัฒน์. บทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษา
ในมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2539 :
 ถ่ายเอกสาร.
- มนต์ชัย เทียนทอง. การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาท
หน้าที่ ปัญหาและการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2527. ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี สิงห์ไข่มุกข์. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ หรือครุศาสตร์มหาวิทยาลัย
ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร . 2526 . ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
 รุ่งทิวา จักร์กร. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2526.
- ละอออุติกร . บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์
 ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2521. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณิ์ จันงรักษ์. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและ
นักศึกษาในมหาวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532. บทคัดย่อ.
- วัชรวิ์ ฐวะคำ. จิตวิทยาแนะแนว และการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 เอกสารการนิเทศการ
 ศึกษาฉบับที่ 242 ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์
 กรมการฝึกหัดครู, 2524.
- วิชัย จิระวัฒนานนท์. “การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม. ครูปริทัศน์” 4(5) : พฤษภาคม, 2529.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 9.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2539
- สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาตามโครงการจัดการ
ศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2539.
- สมหมาย หนูเจริญ. การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดพัทลุง. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ,
 2535. ถ่ายเอกสาร.

- สวัสดี สุคนธ์. บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้. กรุงเทพฯ :
 วิทยานิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2522.
- สทวิทย์ทักษิณ. บทบาทการฝึกหัดครูไทยกับการรับใช้มวลชนในรอบ 100 ปี. กรุงเทพฯ :
 กรุงเทพมหานคร พรินติ้ง กรุ๊ปจำกัด, 2534
- สามัญศึกษา, กรม. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
 ลาดพร้าว, 2536.
- สามัญศึกษา, กรม. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา 2539. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภา
 ลาดพร้าว, 2540.
- สามัญศึกษา, กรม. ขอบข่ายและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ม.ป.ป.
- สามัญศึกษา, กรม. คู่มือการบริหารงานบุคคล กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่
 กรมสามัญศึกษา, 2541.
- สามัญศึกษา, จังหวัดกระบี่. วารสารประชาสัมพันธ์. ปีที่ 3. ฉบับที่ 16. กรกฎาคม-สิงหาคม.
 2542.
- สามัญศึกษา, จังหวัดกระบี่. สรุปข้อมูลของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด. 2541. อัดสำเนา
 สายหยุด จำปาทอง ดร. “การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา” วารสารวิชาการวิทยาลัยครู
 เทพสตรี ฉบับที่ 3. 2531. ถ่ายเอกสาร.
- สำเนา ขจรศิลป์. การศึกษาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2530.
 ถ่ายเอกสาร.
- สำเนา ขจรศิลป์. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่องการวิจัยทางการศึกษาและการวิจัย
ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เล่มที่ 3. พิมพ์ครั้งที่ 7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี, 2534.
- สุจริต เพียรชอบ,และวรศักดิ์ เพียรชอบ. “รายงานการวิจัยสภาพการให้คำปรึกษานิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.” กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- สุชาติ สิงห์ขรณ์. ความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียนในการป้องกันอาชญากรรมภายในโรงเรียน
เขตเทศบาลเมืองพิษณุโลก, 2534. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัทธราสุภาพ . สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.

- สุมน อมรวิวัฒน์. “บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา” ในคู่มืออาจารย์การสอนและการวัดผล
การศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- โสภกา ชูพิกุล และ อรทัย ชื่นมณุษย์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : การศาสนา , 2515.
- โสภภาค วิริโยทิน. การศึกษาโครงสร้างองค์การและผลการปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ, 2536. อัดสำเนา.
- หวน พิณรุฬพันธ์. การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินติ้ง เฮาส์, 2528.
- อ่าวลิกประชาสรรค์, โรงเรียน. คู่มือนักเรียนและผู้ปกครอง 2542.53-57. อัดสำเนา.
- _____. แผนปฏิบัติการประจำปี. 2542. อัดสำเนา.
- อำนาจ ชมภูวงศ์. ศึกษาค่านิยมพื้นฐานบางประการของนักศึกษาวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา
ในสหวิทยาลัยทักษิณ. ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย บุญประเสริฐและชโลม กิงการวัฒน์, หลักการและแนวทางการจัดการนิเทศภายใน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสารนการพิมพ์ , 2528.
- Best, John W. Research in Education. Ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall,
1977.
- Dickstein, Robert. 1972. “Preferred Counselor Characteristics as Expressed by Secondary
School Students.” Dissertation Abstracts International International. 33(11) : 2098
A-2099 A.
- Dressel, Fred b. “The Faculty Advisor” Improving College and University
Teaching, 22 : 57-58 ; Winter , 1974 .
- Harris. Jim L “A Study of the Role of the International Students Advisor as
Perceived by International Students in the State of Tennessee.”
Dissertation Abstracts International. 39 : 6430 - A , 1979 .
- Hart. Roy H. “Problems of International Students Enrolled in Texas Public
Community Colleges as Perceived by International Students and
International Student Advisors.” Dissertation Abstracts International.
35 : 2683 – A ,1974 2683-A
- Hopskins, LB. “Personnel Proceduer in Education .” The Education Record
Supplement. 7 (3) : 1926.

- Isaua, Alvarvdo. "Student and Faculty Expectations of the Faculey Advisor Functions and Characteristics of the Advisor-Advisee Relationship," Dissertation Abstracts International. Vol. 48, No.04 (January 1988), p. 1657-A.
- Mueller, Havener Kate. Student Personnel Work in Higher Education. Cambridge, Massachusetts : 1961.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

(สำเนา)

ที่ ทม 2301.03/1412

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

18 พฤษภาคม 2543

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน อาจารย์ ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ชัดติยาสุวรรณ

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายประดิษฐ์ สวัสดิ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา เอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่องศึกษาความคิดเห็นของ นักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด กระบี่

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ดังนี้

อ.ดร.วีระชัย เสมากักดี ประธานกรรมการ

รศ.มะโน คำบำรุง กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของ แบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามสมบูรณ์ ถูกต้องยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301.03/1412

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

18 พฤษภาคม 2543

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ (นายชาติรี สกุลบุญมา)

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายประดิษฐ์ สวัสดิ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา เอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่องศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ดังนี้

อ.ดร.วีระชัย เสมากักดี ประธานกรรมการ

รศ.มะโน คำบำรุง กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามสมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301.03/1412

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

19 พฤษภาคม 2543

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน นายไพบูลย์ รอบคอบ

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายประดิษฐ์ สวัสดิ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา เอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่องศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ดังนี้

อ.ดร.วิระชัย เสมากักดี ประธานกรรมการ

รศ.มะโน คำบำรุง กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามสมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301.03/1412

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

18 พฤษภาคม 2543

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกระบี่

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นายประดิษฐ์ สวัสดิ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา เอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่องศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

โดยมีคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ดังนี้

อ.ดร.วิระชัย เสมากักดี ประธานกรรมการ

รศ.มะโน คำบำรุง กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขออำนาจความสะดวกในการนำแบบสอบถามไปให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตผู้นี้ด้วย ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประดิษฐ์ มีสุข

(รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ มีสุข)

รองอธิการบดี

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

กลุ่มงานบริการการศึกษา

โทร., โทรสาร (074) 443988

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

ผู้วิจัย

นายประดิษฐ์ สวัสดิ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ / สถาบันราชภัฏภูเก็ต

คณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. วีระชัย เสมากักดี ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ มะโน คำบำรุง กรรมการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามสภาพที่เป็นจริงที่ปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ในฐานะที่ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก ขอให้ตอบแบบสอบถามด้วยตัวของท่านเองให้ครบทุกข้อ ผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านเพื่อการวิจัยในเรื่องนี้เท่านั้น และจะสงวนคำตอบไว้เป็นความลับ ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะวิเคราะห์เป็นภาพรวม มิได้แจกแจงข้อมูลแต่ละบุคคล ด้วยเหตุผลนี้การวิเคราะห์ข้อมูลจึงไม่กระทบ กระทบต่อท่านแต่ประการใด แต่กลับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนางานอาจารย์ที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นายประดิษฐ์ สวัสดิ์

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ / สถาบันราชภัฏภูเก็ต

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

2. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ เท่านั้น จึงไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด แต่เป็นความคิดเห็นตามความรู้สึของแต่ละคน ซึ่งอาจแตกต่างกันได้

3. คำตอบตามความคิดเห็นเป็นความรู้สึที่แท้จริงของท่าน จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อไป

4. ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามครั้งนี้ จะสรุปผลในลักษณะภาพรวม และจะนำผลมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น คำตอบของท่านจะไม่กระทบกระเทือนแก่ตัวท่านและหน่วยงานของท่านแต่ประการใด (ไม่ต้องเขียนชื่อของผู้ตอบ)

5. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาตรวจสอบอีกครั้งว่าท่านตอบครบถ้วนหรือไม่ เพราะหากเว้นข้อหนึ่งข้อใดไว้จะเป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการวิจัยได้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายประดิษฐ์ สวัสดิ์

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ/ สถาบันราชภัฏภูเก็ต

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตรงตามสถานภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

สำหรับผู้วิจัย

()

2. ศึกษาอยู่ที่โรงเรียน

- หนองทะเลวิทยา
 กาญจนภิเษกวิทยาลัย กระบี่
 ลันตาราชประชาอุทิศ
 เขาดินประชานุกูล
 เมืองกระบี่
 เนื้อคลองประชารุ่ง
 คลองหินพิทยาคม
 ปลายพระยาพิทยาคม
 คลองท่อมราษฎร์รังสรรค์
 ลำทับประชานุเคราะห์
 คลองพนสฤณีพิทยา
 คลองยางประชานุสรณ์
 พนมเบญจา
 สีนุ่นคุณวิษณุ
 ศึกษาสงเคราะห์เขาพนม
 อำมาตย์พานิชกุล
 อ่าวลึกประชาสรรค์

()

ตอนที่ 2

ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มี 30 ข้อ โปรดตอบทุกข้อ แต่ละข้อเป็นเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของท่าน ขอให้ท่านพิจารณาว่าอาจารย์ที่ปรึกษาของท่านได้ปฏิบัติงานตามบทบาทในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด การตอบแต่ละข้อให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยแต่ละช่องระดับความคิดเห็นกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 1 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทในระดับมาก
- 5 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทในระดับมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
		1	2	3	4	5	
0	ด้านวิชาการ แนะนำเรื่องการเรียนรู้.....	✓	{ }
00	ด้านการแนะแนว การทำหน้าที่ครูแนะแนว.....	✓	{ }

จากตัวอย่าง ข้อ 0 ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มาก หรือ 4 หมายความว่าท่านมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาของท่าน ได้ปฏิบัติหน้าที่แนะนำเรื่องการเรียนรู้แก่นักเรียนในระดับมาก

จากตัวอย่าง ข้อ 00 ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มากที่สุด หรือ 5 หมายความว่าท่านมีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาของท่าน ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการทำหน้าที่ครูแนะแนวแก่นักเรียนในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกระบี่

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดกระบี่

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา

1. ด้านวิชาการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการแนะแนว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. อื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

ตาราง 17

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านวิชาการ			
1.ควบคุมดูแลเรื่องการเรียน	3.6458	.7934	ปานกลาง
2. ส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดีให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น	3.7663	.8611	สูง
3. จัดทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน	3.5060	1.0229	ปานกลาง
4. แจ้งผลการเรียนของนักเรียนประจำภาคเรียน	4.0265	.8375	สูง
5. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	3.5928	1.0044	ปานกลาง
6. เข้าประชุมร่วมกับนักเรียน	3.3301	1.0714	ปานกลาง
7. เข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียน	3.4542	1.0337	ปานกลาง
8. ประสานงานกับฝ่ายแนะแนว ฝ่ายวิชาการ			
ฝ่ายกิจการนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา	3.6024	1.0131	ปานกลาง
9. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	3.8325	.8420	สูง
10. พบปะหัวหน้าห้องและนักเรียน	3.7313	1.0120	สูง
11. เป็นที่ปรึกษานักเรียนในการปรับปรุง พัฒนา			
บริเวณพื้นที่รับผิดชอบหรือทำกิจกรรม	3.5410	.9885	ปานกลาง
12. ทำสมุดประจำตัวอาจารย์ที่ปรึกษาและ			
ระเบียบต่างๆ	3.2566	1.0080	ปานกลาง
13. ทำคะแนนวัดผล	3.6687	.9096	สูง
14. จัดกิจกรรมนักเรียนประจำสัปดาห์	2.7193	1.120	ปานกลาง
15. จัดทำตารางสอนประจำวัน	3.4843	1.0542	ปานกลาง

ตาราง 17 (ต่อ)

บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านการแนะแนว			
16. ทำหน้าที่ครูแนะแนว	3.6747	1.4160	สูง
17. เป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรม	3.5904	2.0337	ปานกลาง
18. รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.5120	1.0780	ปานกลาง
19. ทำความรู้จักกับผู้ปกครอง	2.9458	1.0561	ปานกลาง
20. ประสานงานร่วมแก้ปัญหาให้นักเรียนกับ ผู้ปกครอง	3.1795	1.2581	ปานกลาง
21. ควบคุมดูแลเรื่องความประพฤติ	3.8494	.9124	สูง
22. ควบคุมดูแลสุขภาพอนามัย	3.3133	2.0547	ปานกลาง
23. ควบคุมดูแลทุกข์สุขของนักเรียน	3.3482	2.0454	ปานกลาง
24. ส่งเสริมนักเรียนประพฤติดีให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น	3.8988	.9067	สูง
25. เสนอแนะแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนที่ ประสบปัญหา	3.6301	1.0063	ปานกลาง
26. ให้ความรัก การปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ รับ ฟังความคิดเห็นของนักเรียน	3.7181	1.0512	สูง
27. ดูแลให้นักเรียนรักษาความสะอาดความเป็น ระเบียบของห้องเรียน จัดห้องให้มีบรรยากาศ พร้อมทั้งบำรุงรักษาวัสดุ ครุภัณฑ์ของใช้ ประจำห้อง	3.8663	.9849	สูง
28. ตักเตือนนักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบตามควร แก่ความผิดนั้น	4.0916	.8780	สูง
29. ควบคุมดูแลการเข้าแถว	3.4771	1.0545	ปานกลาง
30. ควบคุมติดตามการมาเรียน ขาดเรียนของนักเรียน	3.9036	.9984	สูง

บทคัดย่อ

ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ วิชาเอกการบริหารการศึกษา
สิงหาคม 2543

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อทราบระดับความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ตามตัวแปรเพศและขนาดโรงเรียน และเพื่อทราบข้อเสนอแนะของนักเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 830 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าร้อยละค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและด้านการแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่อยู่โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ การจัดให้มีการแนะแนว หรือโฮมรูมบ่อย ๆ อาจารย์ที่ปรึกษาควรใกล้ชิดและเป็นกันเองกับนักเรียน ทำตนให้เป็นที่ไว้วางใจ ควรจัดกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียนและเข้าร่วมในการทำกิจกรรมให้มากขึ้น การเข้าใจความเป็นอยู่และสนใจทุกข์สุขนักเรียน ควรตักเตือนนักเรียนที่กระทำผิดพบปะกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน การสอนอย่างจริงใจ ควรเอาใจใส่เรื่องการเรียนการสอนให้มาก การให้คำปรึกษาและร่วมแก้ปัญหา กับนักเรียน การช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนด้อยโอกาสและมีปัญหา ควรพบปะนักเรียนบ่อย ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และควรแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบ

A STUDY OF STUDENTS' OPINIONS REGARDING ROLE PERFORMANCE OF
ADVISORS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION, KRABI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
PRADID SAWADDEE

Presented in partial fulfillment for the requirements of the Master of Education
degree in Educational Administration
at Thaksin University
August 2000

This study investigated the levels of students' opinions and compared the opinions regarding role performance of advisors in secondary schools under the Department of General Education, Krabi Province according to the variables of sex and school size. The research also compiled and presented students' suggestions for the enhancement of role performance of these advisors.

The research sample subjects were 830 secondary school students. The data collection instrument was a 30-item rating-scale questionnaire with open-ended questions. The statistics utilized in the analysis of the data were percentage, mean, and standard deviation. The t-test and F-test were used to test the hypotheses.

The results revealed that:

1. The students' opinions as a whole and in the individual components were at the moderate level.
2. There were statistically significant differences at the .05 level between the female and male students in their opinions regarding role performance of advisors as a whole and in the individual components.
3. There were statistically significant differences at the .05 level between the students in schools of different sizes, in their opinions regarding role performance of advisors as a whole and in the individual components.

These were the suggestions put forward by the students to improve role performance of the advisors. There should be more meetings with students to give advice or guidance or this could be done in the homeroom hours. Advisors should be close and friendly with students to acquire their trust. Activities should be of interest to students and advisors should take part in those activities. Advisors should do the following: understand and know students' problems; talk to students who misbehave, and meet with parents regularly to work together regarding students' problems. Advisors should pay special attention to students' academic achievement and help solve their problems. Advisors should regularly meet with needy students or students who have problems. Students should be encouraged to make known their opinions. Students should be taught to spend their free time creatively and fruitfully. Finally, students should be informed of their grades or academic achievements.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายประดิษฐ์ สวัสดิ์
เกิดวันที่	5 พฤษภาคม 2496
ภูมิลำเนา	อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	177/1 หมู่ที่ 2 ถนนอ่าวลึก-แหลมสัก ตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ 81110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ 81110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2513	ม.ศ.3 โรงเรียนกลางวิทยา ภูเก็ต
พ.ศ. 2515	ป.กศ. ต้น วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2517	ป.กศ. สูง วิทยาลัยครูพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2524	ค.บ. วิทยาลัยครูพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2543	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา